

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

Кафедра української та зарубіжної літератури

Олена Буряк

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ДРУГА ПОЛОВИНА XX – ПОЧАТОК
XXI СТОЛІТТЯ)**

Навчально-методичний посібник
для студентів факультету філології та журналістики

КРОПИВНИЦЬКИЙ – 2020

ББК 83.3 (4 УКР) 1

Б-91

УДК 821. 161.2(09)

Буряк О. Історія української літератури (друга половина XX – початок XXI століття) : навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики. Кропивницький : ФОП Піскова М.А., 2020. 90 с.

У навчально-методичному посібнику подається програма курсу «Історія української літератури (друга половина XX – початок XXI століття)», теми лекцій, плани практичних занять, перелік тем, що виносяться на самостійне опрацювання, список літератури для обов'язкового читання, а також містяться вимоги до знань і вмінь студента, критерії їх оцінювання.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

Кафедра української та зарубіжної літератури

Олена Буряк

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ДРУГА ПОЛОВИНА XX – ПОЧАТОК
XXI СТОЛІТТЯ)**

Навчально-методичний посібник
для студентів факультету філології та журналістики

КРОПИВНИЦЬКИЙ – 2020

Рецензенти:

Рекомендовано до друку методичною радою
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка (протокол №4 від 17 червня
2020 року).

ББК 83.3 (4 УКР) 1

© Олена Буряк, 2020

Михида С. П., доктор філологічних наук,
професор (Центральноукраїнський
державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка);
Гольник О. О., кандидат філологічних наук,
доцент (Центральноукраїнський
державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка).

ЗМІСТ

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ	4
2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ	5
3. ВИМОГИ ДО ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТА	6
4. ПРОГРАМА КУРСУ	7
5. ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ	13
6. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО КРЕДИТІВ КУРСУ	19
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ	21
8. ХУДОЖНІ ТВОРИ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ	22
9. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ІЗ КУРСУ	32
10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ	34
11. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ	35

12. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	37
Змістовий модуль 1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників.....	35
Змістовий модуль 2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття.....	43
Змістовий модуль 3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX – початку XXI століття.....	49
13. САМОСТІЙНА РОБОТА.....	59
14. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
Змістовий модуль 1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників	60
Змістовий модуль 2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття	69
Змістовий модуль 3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX – початку XXI століття.....	78
15. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЕЗАМЕНАЦІЙНОЇ ВІДПОВІДІ.....	86
16. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА.....	87
ДОДАТОК А. АНАЛІЗ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ	88

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
«Історія української літератури
(друга половини XX – початок XXI ст.)»

Курс: (підготовка бакалаврів)	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <u>7,5</u> Змістових модулів: <u>3</u> Загальна кількість годин: <u>225</u> Тижневих годин: <u>4</u> – 7 семестр; <u>5</u> – 8 семестр. Контактних – 97 год. аудиторних – 74 год.; консультацій – 23 год.; самостійної роботи студента – 128 год.	Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки Шифр та назва напрямку: 6.020303 Філологія * (українська мова і література) Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Обов'язковий Рік підготовки: <u>IV</u> Семестр: <u>7, 8</u> Лекції: <u>20 години</u> – 7 семестр; <u>20 годин</u> – 8 семестр; Практичні заняття: <u>16 години</u> – 7 семестр; <u>18 годин</u> – 8 семестр. Самостійна робота: колоквиум. <u>56 годин</u> – 7 семестр; <u>72 години</u> – 8 семестр; Консультації: 13 год. – 7 семестр; 10 год. – 8 семестр. Вид контролю: <u>7 семестр – екзамен;</u> <u>8 семестр – екзамен.</u>

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)						
Разом годин	Аудиторні			Сам. робота	Кількість навч. годин на тиждень	Звітність
	Лекції	Практ. зан.	Конс.			
105	20	16	13	56	2	Екзамен
Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX–початку XXI століття (8 семестр)						
120	20	18	10	72	4	Екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

2.1. Мета викладання дисципліни

Навчальний курс «Історія української літератури (друга половина XX – початок XXI ст.)» відіграє важливу роль у підготовці філолога, готуючи його до практичного втілення ідеї гуманізації суспільства.

Мета курсу – осягнення тенденцій і закономірностей розвитку української літератури другої половини XX – початку XXI ст. в європейському історико-культурному контексті.

Вивчаючи цей курс, студенти повинні здобути нові та поглибити ті знання, котрі вони здобули протягом вивчення інших дисциплін, зокрема вступу до літературознавства, історії української літератури попередніх періодів, історії зарубіжної літератури, історії, філософії. Майбутні філологи повинні засвоїти зміст ключових понять і вміти оперувати ними, проектувати здобуті знання у сферу базових предметів, а також застосовувати їх у процесі професійного й духовного самовдосконалення.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- розкрити своєрідність функціонування вітчизняної літературної парадигми кінця XX – початку XXI ст. в європейському історико-культурному контексті;

- ознайомити студентів із творчими біографіями знакових представників літературного процесу;

- осягнути здобутки українських митців другої половини XX – початку XXI ст. через призму літературних напрямів і течій;

- осмислити критичну рецепцію історико-літературного процесу цього періоду;

- розвивати вміння і навички аналізу та інтерпретації різножанрових художніх творів, дотримуватися науково обґрунтованих критеріїв оцінки літературних явищ;
- формувати вміння давати виважену оцінку стану розвитку української літератури та прогнозувати перспективи її розвитку.

3. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Студент повинен знати:

- особливості розвитку української літератури в суспільно-історичному українському та європейському контексті другої половини XX – початку XXI ст.;
- основні тенденції розвитку вітчизняного мистецтва слова цього періоду;
- визначальні факти творчої біографії українських письменників другої половини XX – початку XXI ст.;
- ключові ідеї літературознавчо-критичних праць відомих дослідників, які представляють рецепцію історико-літературного процесу цього періоду;
- зміст пропонованих для вивчення художніх творів;
- тексти художніх творів, рекомендованих для вивчення напам'ять.

Студент повинен уміти:

- розкривати основні закономірності функціонування та визначати іманентні риси історико-літературного процесу другої половини XX – початку XXI ст.;
- з'ясовувати своєрідність художнього мислення письменника та особливості його індивідуального стилю й ілюструвати їхні вияви у творах;
- визначати роль і місце митця в літературному процесі доби та оцінювати естетичну якість його художнього доробку;
- зіставляти літературні явища в українському та світовому мистецькому контексті, робити власні висновки та узагальнення;
- аналізувати й інтерпретувати художній твір і давати йому власну аргументовану оцінку;
- висвітлювати погляди науковців на літературні феномени цього періоду;
- орієнтуватися в сучасному літературно-мистецькому просторі, давати виважену оцінку стану розвитку сучасної української літератури та прогнозувати її перспективи в культурно-історичному контексті;
- критично осмислювати навчальний матеріал, виробляючи власну позицію в осягненні певної проблеми.

4. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників (7 семестр)

Шістдесятництво як український суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький, науковий феномен. Клуб творчої молоді «Сучасник» (Київ, 1959), об'єднання «Пролісок» (Львів, 1961).

Роль критики у процесі оновлення мистецтва слова (І.Світличний, І. Дзюба).

Поетія доби шістдесятництва. Еволюція художнього мислення в епоху хрущовської «відлиги». Руйнування канонів соцреалістичної естетики. Своєрідність світобачення та світовідчуття поетів-шістдесятників.

Експериментаторські пошуки. Розмаїття мотивів, образів, поетичних форм.

Творчість Дмитра Павличка. Життєвий і творчий шлях митця. Творчість Дмитра Павличка в історико-суспільному контексті. Еволюція художнього мислення митця (зб. «Правда кличе!» (1958), «Гранослов» (1968), «Таємниця твого обличчя» (1974), «Золоте ябко» (1998), «Наперсток» (2000)). Жанрове розмаїття творів (сонет, рубаї, псалми).

Поетія Ліни Костенко. Життєвий і творчий шлях письменниці. Ліна Костенко – поет-громадянин. Літературно-естетичні погляди (статті «Гуманітарна аура нації або Дефект головного дзеркала» (1999), «Геній в умовах заблокованої культури» (2001)).

Провідні мотиви лірики (зб. «Проміння землі» (1957), «Вітрила» (1958), «Мандрівки серця» (1961), «Над берегами вічної ріки» (1977), «Неповторність» (1980), «Сад нетанучих скульптур» (1987)). Образ ліричної героїні.

Своєрідність художнього стилю.

«Маруся Чурай» (1979) – перший історичний роман у віршах в українській літературі. Історико-фольклорна основа твору, його проблематика та жанрово-композиційні особливості. Образ головної героїні.

Художнє осмислення історичного минулого України в романі «Берестечко» (1999): жанр, композиція, проблематика, образ Богдана Хмельницького.

Поетія Василя Симоненка. Творча біографія митця. Художній світ збірок «Тиша і грім» (1962), «Земне тяжіння» (1964): провідні мотиви ідейно-тематична спрямованість поезії. Особливості індивідуального стилю.

Творчість Андрія Малишка («Дорога під яворами» (1964), «Серпень душі моєї» (1970)). Фольклоризм поезії.

Поезія Бориса Олійника. Філософічність лірики («Вибір» (1965), «Рух» (1973)).

Провідні мотиви. Образ матері цикл «Сиве сонце моє...» (1978), «Пісня про матір», «Мати сіяла сон», «Сива ластівка» та ін.).

Інтимна лірика поета («Мелодія», «Вже мою хату замітає холодний вітер...», «Був я вітром, був я лютим, був я нордом...» та ін.).

Поезія Ірини Жиленко. Сповідальність, камерність, інтимна філософічність лірики («Автопортрет у червоному» (1971), «Ярмарок чудес» (1982), «Вечірка у старій винарні» (1994)). Образ ліричної героїні.

Ідейно-естетичні вектори розвитку української белетристики другої половини ХХ ст. Жанрове та стильове розмаїття прози, розширення тематичних обривів.

Конфлікт ідеології та художності (Олесь Гончар, Михайло Стельмах та ін.).

Нова генерація українських прозаїків (Павло Загребельний, Євген Гуцало, Валерій Шевчук, Володимир Дрозд, Григор Тютюнник та ін.).

Проза Олесь Гончара. Творча доля письменника. Жанр роману (трилогія «Прапорonoсці» (1948), «Людина і зброя» (1960), «Собор» (1968, 1988) та новели («Модри камень», «За мить щастя» – зб. «Новели» (1949) та ін.).

Різноплановість проблематики прози. Риси художнього стилю митця. Вияви «поетичного реалізму» у творах.

Роль Олесь Гончара в духовному відродженні нації.

Проза Михайла Стельмаха.

Автобіографічна дилогія «Гуси-лебеді летять» (1964), «Щедрий вечір» (1967).

Проза Григора Тютюнника. Життєвий і творчий шлях письменника. «Почуттєвий» максималізм митця. Художній світ новелістики: розмаїття людських долі і характерів; морально-етичні та психологічні колізії («Зав'язь», «Холодна м'ята», «Три зозулі з поклоном»); автобіографічність (кн. «Зав'язь» (1966), «Деревій» (1968), «Крайнебо» (1975), «Коріння» (1976), повісті «Климко» (1976), «Вогник далеко в степу» (1979)). Маргінальна проблематика («Син приїхав», «Одавали Катрю»). Оригінальність творчої манери прозаїка.

Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)

Українська історична проза.

Своєрідність художнього осмислення минулого України вітчизняним письменством: Павло Загребельний («Роксолана» (1980), «Я, Богдан» (1983)), **Роман Іваничук** («Мальви» (Яничари) (1968) та ін.). Проблема історичної пам'яті, пошуки національної ідентичності.

Проза Павла Загребельного. Жанр історичного роману у творчості митця («Первоміст» (1969), «Смерть у Києві» (1972) Євпраксія» (1975), «Тисячолітній Миколай» (1994). Історична основа й художній вимисел у творах письменника. Жанрово-стильові особливості, образна система роману-гіпотези «Диво» (1968).

Поезія Івана Драча. Етапи творчості письменника. Динаміка індивідуального стилю: новаторське і традиційне («Соняшник» (1962), «Протуберанці серця» (1965), «Балади буднів» (1967), «Корінь і крона» (1974), «Противні строфи» (2005)). Парадоксальність, віддалена асоціативність, метафоричність художнього мислення митця.

Поезія Миколи Вінграновського. Особливості світобачення та світовідчуття митця. Стилістична спрямованість – від «глобалізації» до «інтимності». Вселюдські, національні мотиви крізь призму «інтимного самоствердження» (зб. «Атомні прелюди» (1962), «Сто поезій» (1967), «На срібнім березі» (1978)).

Українська «химерна проза». Творчі пошуки митців в умовах заблокованості культури (Олександр Ільченко, Євген Гуцало, Василь Земляк, Віктор Міняйло та ін.). Українська «химерна проза» в контексті української літератури 70–80-х років. Сутнісні ознаки феномену «химерна проза».

Роман «Лебедина зграя» (1971) **Василя Земляка** як зразок химерної прози, вияв опозиції до естетики соцреалізму. Філософічність твору. Своєрідність сюжету та композиції. Символічні образи.

Проза Володимира Дрозда. Проблематика, образи, морально-психологічні колізії, переплетення реалістичного й фантастичного (повісті «Ірій» (1974), «Самотній вовк» (1983), «Спектакль» (1985), оповідання «Білий кінь Шептало»). Риси художнього стилю письменника.

Проза Валерія Шевчука. Багатогранність таланту митця.

Жанрові різновиди інтелектуально-філософських творів («На полі смиренному» (1983), «Три листки за вікном» (1986) та ін.).

Художній світ роману-балади «Дім на горі» (1983). Жанр та композиція твору. Символічність образів і притчовість мотивів. Необарокові тенденції в прозі письменника.

Поезія Ігоря Калинця. Своєрідність ідейно-естетичних пошуків митця (зб. «Пробуджена муза» (1991), «Невольнича муза» (1991), «Тринадцять алогій» (1991)).

Творчість Василя Стуса. Життя і творчість письменника: світоглядна позиція, моральний імператив.

Категорії «самособоюнаповнення», «випростовування себе» у філософській концепції митця. Інтелектуалізм лірики. Провідні мотиви (зб. «Веселий цвинтар», «Зимові дерева» (1970), «Палімпсести» (1986)). Образ ліричного героя. Своєрідність художнього стилю.

Поетичне постшістдесятиництво. Світоглядно-стилістичні доміанти української поезії 70–80-х років. Київська школа поетів (1965–1968) як історико-літературне явище українського модернізму. Спроба реалізації в поезії «триєдності свободи» (свободи творення, свободи особистості і свободи народу).

Творчі здобутки митців Київської школи: Микола Воробйов «Слуга півонії» (2003), Василь Голобородько «Калина об Різдві» (1992), «Слова у вишиваних сорочках» (1999) та ін.

Нью-Йоркська група поетів. Нові тенденції розвитку української літератури за межами України у другій половині ХХ ст. Нью-Йоркська група (1958) як історико-літературне явище діаспорної культури середини ХХ ст.: історія виникнення, естетичні орієнтири, філософське підґрунтя.

Художні здобутки поетів Нью-Йоркської групи (Юрій Тарнавський «Поезії про ніщо та інші поезії на цю саму тему» (1970), «Без нічого» (1991), «Третя осінь» (1993)); Емма Андіївська «Народження ідола» (1958), «Атракціони з орбітами й без» (2000), «Хід конем» (2004)).

Творчість Василя Барки. Основні тенденції розвитку прози за межами України. Життєвий і творчий шлях письменника. Роман «Жовтий князь» (1963): проблематика, образна система, жанрово-стильові особливості.

Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця ХХ–початку ХХІ століття (8 семестр)

Періодизація літератури II половини ХХ століття.

Нові тенденції в українській літературі порубіжжя століть. Утворення АУП (Асоціації українських письменників) (1997). Література масова і елітарна «Кінець тисячоліття» як особлива культурно-історична епоха, доба «переоцінки цінностей».

Особливості постмодернізму в українській літературі кінця XX – початку XXI ст.

Сучасна поезія. Розмаїття стильових тенденцій.

Філософська лірика: **Ігор Римарук** «Діва Обида» (2000, 2002), **Оксана Забужко** «Диригент останньої свічки» (1990), «Автостоп» (1994), **Сергій Жадан** «Життя Марії» (2015), «Тамплієри: Нові вірші, 2015–2016» (2016), «Антенa» (2018), **Василь Герасим'юк** «Осінні пси Карпат» (1999), «Серпень за старим стилем» (2000), **Іван Малкович** «Білий камінь» (1984), «Ключ» (1988), «Із янголом на плечі» (1997), «Подорожник. З новими віршами» (2016).

Поетичний андеграунд. Маніфестування нових естетичних принципів новим поколінням митців в українській літературі кінця XX–початку XXI ст. Літературні угруповання («**ЛуГоСад**» (1984), **Бу-Ба-Бу** (1985), «Нова дегенерація» (1991), «Пропала грамота» (1991) та ін.). Епатажність, бурлеско-травестійна стилістика поезії **Юрія Андруховича** («Казкар», «Астролог», «Пісня мандрівного спудея» та ін.), **Віктора Неборака** (Літаюча голова», «Поцілунок», «Пісенька про Лядю-Бо», та ін.), **Олександра Ірванця** («До французького шансон'є», «Тінь великого класика» та ін.). Карнавально-іронічна поезія **Івана Лучука**, **Назара Гончара**, **Романа Садловського**.

Сучасна проза. Пошуковість і експериментаторство сучасної белетристики, її жанрове та стильове розмаїття (Василь Шкляр, Олександр Жовна, Василь Кожелянко, Люко Дашвар та ін.)

Художнє осягнення проблем буття сучасної людини в новелах **Галини Пагутяк** («Ранок без вечора», «Потрапити в сад», «Душа метелика»). Притчовість, філософічність творів.

Проза Василя Шкляра.

Роман «Чорний ворон» (2009): історична основа, жанрово-композиційна специфіка, система образів, ідея.

Проза Олександра Жовни. Художні пошуки письменника. Морально-філософські проблеми та колізії в оповіданнях «Вдовушка», «Маленьке життя», «Наталочка». Своєрідність творчої манери: містицизм і психологізм.

Проза Юрія Андруховича. Особливості світобачення та естетична платформа письменника. Карнавальна модель світу в романі «Рекреації» (1992).

Переосмислення функцій мистецтва і митця: від відповідальності перед суспільством до відповідальності перед мовою. Своєрідність поетики: карнавальність, інтертекстуальність, фрагментарність, еkleктика, поєднання масового й елітарного, пародіювання, гра зі словом.

Проза Оксани Забужко. Філософсько-естетичні погляди письменниці. Творчість О. Забужко в контексті феміністичної прози («Польові дослідження з українського сексу» (1996), «Казка про калинову сопілку» (2000), зб. «Сестро, сестро» (2003), «Музей покинутих секретів» (2009)). Філософські категорії життя і смерті, добра і зла, любові і ненависті у творах. Риси художнього стилю.

Проза Марії Матіос. Проблематика та жанрово-стильове розмаїття белетристики. Художній світ роману-драми «Солодка Даруся» (2005).

Художнє осягнення вічної теми любові і ненависті в сімейній сазі в новелах «Майже ніколи не навпаки» (2007). Новаторство письменниці.

Напрями і течії в сучасній українській драматургії. Тенденції розвитку української драматургії і театру в II половині XX–початку XXI ст..

Експериментальна драма: жанрово-стильові і тематичні домінанти. Постмодерні драматургічні концепції людини і світу. Експериментальна драма: жанрово-стильові і тематичні пошуки (Світлана Новицька «Крейзі», Ігор Бондар-Терещенко «Пастка на миші» та ін.).

Неда Неждана. Драма «І все-таки я тебе зраджу» як сюрреалістична версія біографії Лесі Українки. Художнє осмислення екзистенційних проблем.

5. ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

7 семестр

Шістдесятництво як український суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький, науковий феномен. Клуб творчої молоді «Сучасник» (Київ, 1959), об'єднання «Пролісок» (Львів, 1961).

Роль критики у процесі оновлення мистецтва слова (І.Світличний, І. Дзюба).

Поезія доби шістдесятництва. Еволюція художнього мислення в епоху хрущовської «відлиги». Руйнування канонів соцреалістичної естетики. Своєрідність світобачення та світовідчуття поетів-шістдесятників.

Експериментаторські пошуки. Розмаїття мотивів, образів, поетичних форм.

Творчість Дмитра Павличка. Життєвий і творчий шлях митця. Творчість Дмитра Павличка в історико-суспільному контексті. Еволюція художнього мислення митця (зб. «Правда кличе!» (1958), «Гранослов» (1968), «Таємниця твого обличчя» (1974), «Золоте ябко» (1998), «Наперсток» (2000)). Жанрове розмаїття творів (сонет, рубаї, псалми).

Поезія Ліни Костенко. Життєвий і творчий шлях письменниці. Ліна Костенко – поет-громадянин. Літературно-естетичні погляди (статті «Гуманітарна аура нації або Дефект головного дзеркала» (1999), «Геній в умовах заблокованої культури» (2001)).

Провідні мотиви лірики (зб. «Проміння землі» (1957), «Вітрила» (1958), «Мандрівки серця» (1961), «Над берегами вічної ріки» (1977), «Неповторність» (1980), «Сад нетанучих скульптур» (1987)). Образ ліричної героїні.

Своєрідність художнього стилю.

«Маруся Чурай» (1979) – перший історичний роман у віршах в українській літературі. Історико-фольклорна основа твору, його проблематика та жанрово-композиційні особливості. Образ головної героїні.

Художнє осмислення історичного минулого України в романі «Берестечко» (1999): жанр, композиція, проблематика, образ Богдана Хмельницького.

Поезія Василя Симоненка. Творча біографія митця. Художній світ збірок «Тиша і грім» (1962), «Земне тяжіння» (1964): провідні мотиви ідейно-тематична спрямованість поезії. Особливості індивідуального стилю.

Творчість Андрія Малишка («Дорога під яворами» (1964), «Серпень душі моєї» (1970)). Фольклоризм поезії.

Поезія Бориса Олійника. Філософічність лірики («Вибір» (1965), «Рух» (1973)).

Провідні мотиви. Образ матері цикл «Сиве сонце моє...» (1978), «Пісня про матір», «Мати сіяла сон», «Сива ластівка» та ін.).

Інтимна лірика поета («Мелодія», «Вже мою хату замітає холодний вітер...», «Був я вітром, був я лютим, був я нордом...» та ін.).

Поезія Ірини Жиленко. Сповідальність, камерність, інтимна філософічність лірики («Автопортрет у червоному» (1971), «Ярмарок чудес» (1982), «Вечірка у старій винарні» (1994)). Образ ліричної героїні.

Ідейно-естетичні вектори розвитку української белетристики другої половини ХХ ст. Жанрове та стильове розмаїття прози, розширення тематичних обривів.

Конфлікт ідеології та художності (Олесь Гончар, Михайло Стельмах та ін.).

Нова генерація українських прозаїків (Павло Загребельний, Євген Гуцало, Валерій Шевчук, Володимир Дрозд, Григорій Тютюнник та ін.).

Проза Олесь Гончара. Творча доля письменника. Жанр роману (трилогія «Прапорonoсці» (1948), «Людина і зброя» (1960), «Собор» (1968, 1988) та новели («Модри камень», «За мить щастя» – зб. «Новели» (1949) та ін.).

Різноплановість проблематики прози. Риси художнього стилю митця. Вияви «поетичного реалізму» у творах.

Роль Олесь Гончара в духовному відродженні нації.

Проза Михайла Стельмаха. Автобіографічна дилогія «Гуси-лебеді летять» (1964), «Щедрий вечір» (1967).

Проза Григора Тютюнника. Життєвий і творчий шлях письменника. «Почуттєвий» максималізм митця. Художній світ новелістики: розмаїття людських долів і характерів; морально-етичні та психологічні колізії («Зав'язь», «Холодна м'ята», «Три зозулі з поклоном»); автобіографічність (кн. «Зав'язь» (1966), «Деревій» (1968), «Крайнебо» (1975), «Коріння» (1976), повісті «Климко» (1976), «Вогник далеко в степу» (1979)). Маргінальна проблематика («Син прийшов», «Одавали Катрю»). Оригінальність творчої манери прозаїка.

Українська історична проза.

Своєрідність художнього осмислення минулого України вітчизняним письменством: Павло Загребельний («Роксолана» (1980), «Я, Богдан» (1983)), Роман Іваничук

(«Мальви» (Яничари) (1968) та ін.). Проблема історичної пам'яті, пошуки національної ідентичності.

Проза Павла Загребельного. Жанр історичного роману у творчості митця («Первоміст» (1969), «Смерть у Києві» (1972) Євпраксія» (1975), «Тисячолітній Миколай» (1994)). Історична основа й художній вимисел у творах письменника. Жанрово-стильові особливості, образна система роману-гіпотези «Диво» (1968).

Поезія Івана Драча. Етапи творчості письменника. Динаміка індивідуального стилю: новаторське і традиційне («Соняшник» (1962), «Протуберанці серця» (1965), «Балади буднів» (1967), «Корінь і крона» (1974), «Противні строфи» (2005)). Парадоксальність, віддалена асоціативність, метафоричність художнього мислення митця.

Поезія Миколи Вінграновського. Особливості світобачення та світовідчуття митця. Стилистична спрямованість – від «глобалізації» до «інтимності». Вселюдські, національні мотиви кризь призму «інтимного самоствердження» (зб. «Атомні прелюди» (1962), «Сто поезій» (1967), «На срібнім березі» (1978)).

Українська «химерна проза». Творчі пошуки митців в умовах заблокованості культури (Олександр Льченко, Євген Гуцало, Василь Земляк, Віктор Міняйло та ін.). Українська «химерна проза» в контексті української літератури 70–80-х років. Сутнісні ознаки феномену «химерна проза».

Роман «Лебедина зграя» (1971) **Василя Земляка** як зразок химерної прози, вияв опозиції до естетики соцреалізму. Філософічність твору. Своєрідність сюжету та композиції. Символічні образи.

Проза Володимира Дрозда. Проблематика, образи, морально-психологічні колізії, переплетення реалістичного й фантастичного (повісті «Ірій» (1974), «Самотній вовк» (1983), «Спектакль» (1985), оповідання «Білий кінь Шептало»). Риси художнього стилю письменника.

Проза Валерія Шевчука. Багатогранність таланту митця.

Жанрові різновиди інтелектуально-філософських творів («На полі смиренному» (1983), «Три листки за вікном» (1986) та ін.).

Художній світ роману-балади «Дім на горі» (1983). Жанр та композиція твору. Символічність образів і притчовість мотивів. Необарокові тенденції в прозі письменника.

Поезія Ігора Калинця. Своєрідність ідейно-естетичних пошуків митця (зб. «Пробуджена муза» (1991), «Невольнича муза» (1991), «Тринадцять алогій» (1991)).

Творчість Василя Стуса. Життя і творчість письменника: світоглядна позиція, моральний імператив.

Категорії «самособоюнаповнення», «випростовування себе» у філософській концепції митця. Інтелектуалізм лірики. Провідні мотиви (зб. «Веселий цвинтар», «Зимові дерева» (1970), «Палімпсести» (1986)). Образ ліричного героя. Своєрідність художнього стилю.

Поетичне постшістдесятництво. Світоглядно-стилістичні домінанти української поезії 70–80-х років. Київська школа поетів (1965–1968) як історико-літературне явище українського модернізму. Спроба реалізації в поезії «триєдності свободи» (свободи творення, свободи особистості і свободи народу).

Творчі здобутки митців Київської школи: Микола Воробйов «Слуга півонії» (2003), Василь Голобородько «Калина об Різдві» (1992), «Слова у вишиваних сорочках» (1999) та ін.

Нью-Йоркська група поетів. Нові тенденції розвитку української літератури за межами України у другій половині ХХ ст. Нью-Йоркська група (1958) як історико-літературне явище діаспорної культури середини ХХ ст.: історія виникнення, естетичні орієнтири, філософське підґрунтя.

Художні здобутки поетів Нью-Йоркської групи (Юрій Тарнавський «Поезії про ніщо та інші поезії на цю саму тему» (1970), «Без нічого» (1991), «Третя осінь» (1993)); Емма Андієвська «Народження ідола» (1958), «Атракціони з орбітами й без» (2000), «Хід конем» (2004)).

Творчість Василя Барки. Основні тенденції розвитку прози за межами України. Життєвий і творчий шлях письменника. Роман «Жовтий князь» (1963): проблематика, образна система, жанрово-стильові особливості.

8 семестр

Нові тенденції в українській літературі порубіжжя століть. Утворення АУП (Асоціації українських письменників) (1997). Література масова і елітарна «Кінець тисячоліття» як особлива культурно-історична епоха, доба «переоцінки цінностей».

Особливості постмодернізму в українській літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Сучасна поезія. Розмаїття стильових тенденцій. Філософська лірика: Ігор Римарук «Діва Обида» (2000, 2002), Оксана Забужко «Диригент останньої свічки» (1990), «Автостоп» (1994), Сергій Жадан «Життя Марії» (2015), «Тамплієри: Нові вірші, 2015–2016» (2016), «Антенa» (2018).

Василь Герасим'юк «Осінні пси Карпат» (1999), «Серпень за старим стилем» (2000), **Іван Малкович** «Білий камінь» (1984), «Ключ» (1988), «Із янголом на плечі» (1997), «Подорожник. З новими віршами» (2016).

Поетичний андеграунд. Маніфестування нових естетичних принципів новим поколінням митців в українській літературі кінця ХХ–початку ХХІ ст. Літературні угруповання («**ЛуГоСад**» (1984), **Бу-Ба-Бу** (1985), «Нова дегенерація» (1991), «Пропала грамота» (1991) та ін.). Епатажність, бурлеско-травестійна стилістика поезії **Юрія Андруховича** («Казкар», «Астролог», «Пісня мандрівного спудея» та ін.), **Віктора Неборака** («Літаюча голова», «Поцілунок», «Пісенька про Лядю-Бо», та ін.), **Олександра Ірванця** («До французького шансон'є», «Тінь великого класика» та ін.). Карнавально-іронічна поезія **Івана Лучука**, **Назара Гончара**, **Романа Садловського**.

Сучасна проза. Пошуковість і експериментаторство сучасної белетристики, її жанрове та стильове розмаїття (Євген Пашковський, Юрій Іздрик, Василь Кожелянко, Олесь Ульяненко, Тарас Прохасько та ін.)

Художнє осягнення проблем буття сучасної людини в новелах **Галини Пагутяк** («Ранок без вечора», «Потрапити в сад», «Душа метелика»). Притчовість, філософічність творів.

Проза Василя Шкляра.

Роман «Чорний ворон» (2009): історична основа, жанрово-композиційна специфіка, система образів, ідея.

Проза Олександра Жовни. Художні пошуки письменника. Морально-філософські проблеми та колізії в оповіданнях «Вдовушка», «Маленьке життя», «Наталочка». Своєрідність творчої манери: містицизм і психологізм.

Проза Юрія Андруховича. Особливості світобачення та естетична платформа письменника. Карнавальна модель світу в романі «Рекреації» (1992).

Переосмислення функцій мистецтва і митця: від відповідальності перед суспільством до відповідальності перед мовою. Своєрідність поетики: карнавальність, інтертекстуальність, фрагментарність, еkleктика, поєднання масового й елітарного, пародіювання, гра зі словом.

Проза Оксани Забужко. Філософсько-естетичні погляди письменниці. Творчість О. Забужко в контексті феміністичної прози («Польові дослідження з українського сексу» (1996), «Казка про калинову сопілку» (2000), зб. «Сестро, сестро» (2003), «Музей покинутих секретів» (2009)). Філософські категорії життя і смерті, добра і зла, любові і ненависті у творах. Риси художнього стилю.

Проза Марії Матіос. Проблематика та жанрово-стильове розмаїття белетристики. Художній світ роману-драми «Солодка Даруся» (2005).

Художнє осягнення вічної теми любові і ненависті в сімейній сазі в новелах «Майже ніколи не навпаки» (2007). Новаторство письменниці.

Напрями і течії в сучасній українській драматургії. Тенденції розвитку української драматургії і театру в II половині XX–початку XXI ст..

Експериментальна драма: жанрово-стильові і тематичні домінанти. Постмодерні драматургічні концепції людини і світу. Експериментальна драма: жанрово-стильові і тематичні пошуки (Світлана Новицька «Крейзі», Ігор Бондар-Терещенко «Пастка на миші» та ін.).

Неда Неждана. Драма «І все-таки я тебе зраджу» як сюрреалістична версія біографії Лесі Українки. Художнє осмислення екзистенційних проблем.

6. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО КРЕДИТІВ КУРСУ

(7–8 семестр)

Денна форма						
Назви змістових модулів і тем		Кількість годин відведених на:				
		усього	Лекції	Практ. зан.	Конс.	Самостійну роботу
	Змістовий модуль 1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників (7 семестр)					
1	Шістдесятництво як український суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький, науковий феномен.	5	2	–	1	2
2	Поезія доби шістдесятництва. Творчість Андрія Малишка, Бориса Олійника, Ірини Жиленко.	7	–	–	1	6
3	Поетичний доробок Дмитра Павличка.	2	–	–	–	2
4	Творчість Ліни Костенко.	8	4	2	–	2
5	Поезія Василя Симоненка.	4	–	2	–	2
6	Проза Олеся Гончара	6	2	–	1	3
7	Проза Михайла Стельмаха.	4	–	–	1	3
8	Проза Григора Тютюнника	7	2	2	1	2
9	Українська історична проза. Романістика Павла Загребельного	10	2	2	1	5
	Разом за змістовим модулем 1:	53	12	8	6	27
	Змістовий модуль 2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)					
10	Поезія Івана Драча.	7	2	2	1	2
11	Українська «химерна проза». Твори Василя Земляка, Володимира Дрозда.	7	2	2	–	3
12	Поезія Миколи Вінграновського.	4	–	–	1	3
13	Творчий доробок Валерія Шевчука.	6	2	2	–	2
14	Поезія Ігоря Калинця.	3	–	–	1	2

15	Поетичне постшістдесятництво. Київська школа поетів.	7	–	–	1	6
16	Творчість Василя Стуса.	7	2	2	1	2
17	Нью-Йоркська група поетів.	7	–	–	1	6
18	Творчість Василя Барки.	4	–	–	1	3
	Разом за змістовим модулем 2:	52	8	8	7	29
	Разом за змістовими модулями 1, 2:	105	20	16	13	56
	Змістовий модуль 3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX– початку XXI століття (8 семестр)					
19	«Кінець тисячоліття» як особлива культурно-історична епоха постмодерну.	7	2	–	1	4
20	Сучасна поезія. Поетичний андеграунд.	30	4	4	2	20
21	Сучасна проза.	24	2	–	2	20
22	Проза Юрія Андруховича.	14	4	2	1	7
23	Проза Оксани Забужко.	14	2	4	1	7
24	Проза Марії Матіос.	14	2	4	1	7
25	Тенденції розвитку сучасної української драматургії і театру в II половині XX–початку XXI ст..	17	4	4	2	7
	Разом за змістовим модулем 3:	120	20	18	10	72
	Разом за змістовими модулями 1, 2, 3:	225	40	34	23	128

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

I. Основна

1. Історія української літератури. XX – поч. XXI ст. : у 3 т. : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. І. Кузьменка. Київ : Академвидав, 2014.
2. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії української літератури : монографія. Київ : Академвидав, 2006. 502 с.
3. Історія української літератури XX століття : підруч. для студ. гуманіт. спец. вищ. закл. освіти : у 2 кн. Кн. 2 (Друга половина XX століття) / В. П. Агеєва, С. М. Андрусів, С. Л. Бойко; ред. В. Г. Дончик. Київ : Либідь, 1998. 456 с.
4. Історія української літератури XX століття : посібник: У 2 кн. / за ред. В. Дончика. Кн. 2, част. 2 (1960–1990-ті роки) Київ : Либідь, 1995. 512 с.
5. Історія української літератури останньої чверті XX – початку XXI століття : навч.-метод. посіб. / О. В. Вертипорох. Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. 148 с.
6. Українське слово : хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття : У 4 кн. 2-ге вид., змін., доопрац., допов. Кн. 4. Київ : Аконіт, 2001. 799 с.
7. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: постмодерний період : навч. посібник. Київ : Академія, 2008. 248 с.
8. Незнайома. Антологія української «жіночої» прози та есеїстики другої половини XX – поч. XXI ст. / авт. проект, упоряд., вступне слово, примітки В. Габора. Львів: ЛА «Піраміда», 2005. 600 с.
9. У пошуку театру : антологія молоді драматургії / упоряд. Н. Мірошніченко. Київ : Смолоскип, 2003. 545 с.
10. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / автор-укладач Ю. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
11. Плерома : Мала Українська енциклопедія Української Актуальної літератури: часопис з проблем культурології, теорії мистецтв, філософії / редкол.: В. Єшкілев (голов. ред.) та ін.. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. 288 с.
12. Якубовська М. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу / Вступ. слово В. Лизанчука; Худож. оформл. М. Шутурми. Львів : Каменяр, 2005. 751 с.

II. Додаткова

1. Бондаренко О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Київ : Четверта хвиля, 2006. 512 с.

2. Бондар-Терещенко І. Текст 1990-х: герої та персонажі. Тернопіль: Джура, 2003. 208 с.
3. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент : збірка статей. Київ : Факт, 2006. 160 с.
4. Гримич Г. Загадка творчого бунту : новелістика українських шістдесятників : літературно-критичний нарис. Київ : Український письменник, 1993. 248 с.
5. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії. Київ : Факт, 2008. 284 с.
6. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005. 263 с.
7. Марко В. Стежки до таїни слова : літературознавчі й методичні студії : навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей. Кіровоград: Степ, 2007. 264 с.
8. Моклиця М. В. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика. Луцьк : Вежа, 2002. 390 с.
9. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі монографія. Київ : Либідь, 1997. 447 с.
10. Павличко С. Теорія літератури / упоряд.: В. П. Агеєва, Б. Кравченко. Київ : Основи, 2002. 679 с.
11. Пахаренко В. Українська поетика : навчальний підручник. Черкаси : «Відлуння-Плюс», 2002. 320 с.
12. Поліщук Я. Література як геокультурний проект : монографія. Київ : Академвидав, 2008. 302 с.
13. Тарнашинська Л. Сюжет доби: дискурс шістдесятництва в українській літературі ХХ століття. Київ : Академперіодика, 2013. 678 с.
14. Ткачук М. Інтерпретації: літературно-критичні статті, творчі портрети українських поетів ХХ століття. Тернопіль, 1999. 168 с.
15. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр : монографія. Донецьк : ЛАНДОН – ХХІ, 2011. 432 с.

ІІІ. Інформаційні ресурси

1. ukrlit.kma.mk.ua – «Сучасна українська література» (твори сучасних авторів та літературознавчі матеріали про них).
2. www.lib.proza.com.ua – «Бібліотека сучасної української літератури» (твори сучасних українських і зарубіжних авторів).
3. www.book.courier.com.ua – «Книжковий кур'єр»
4. www.elitprofi.com.ua/gazeta – «Книжник-рев'ю» (літературно-критичні матеріали та тексти художніх творів).
5. www.krytyka.kiev.ua – «Критика» (літ.-критичні матеріали).

8. ХУДОЖНІ ТВОРИ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1

ПРОЗА

Олесь ГОНЧАР

Модри Камень

За мить щастя

Григор ТЮТЮННИК

Зав'язь

Три зозулі з поклоном

Холодна м'ята

Оддавали Катрю

Син прийшов

Павло ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ

Диво (роман)

ПОЕЗІЯ

Ліна КОСТЕНКО

Маруся Чурай (історичний роман у віршах)

Берестечко (історичний роман у віршах)

цикл «Коротко – як діагноз»

Доля

«Стоїть у ружах золота колиска...»

«Буває мить якогось потрясіння...»

«Страшні слова, коли вони мовчать...»

«Умирають майстри, залишаючи спогад, як рану...»

«Послухаю цей дощ. Підкрався і шумить...»

Біль єдиної зброї

Повернення Шевченка

Цавет танем!

Місто Ур

Плем'я Тода

«Криши, ламай, трохи стереотипи!»

Пісенька з варіаціями

«Вже почалось, мабуть, майбутнє...»

«Мій перший вірш написаний в окопі...»

Пастораль XX сторіччя

Українське альфреско

«Затінок, сутінок, день золотий...».

«Дзвенять у відрах крижані кружальця...»

«Цей ліс живий. У нього добрі очі...»

«Ще назва є, а річки вже немає...»

«Гроза проходила десь поруч...»

«Осінній день, осінній день, осінній!»

«Моя любове! Я перед тобою...»

«Недумано, негіданно...»

«Двори стоять у хуртовині айстр...»

«Осінній день березами почавсь...»

«Очима ти сказав мені: люблю...»

«Я дуже тяжко Вами відболіла...»

Пелюстки старовинного романсу

Біла симфонія

Чуже весілля

Між іншим

Василь СИМОНЕНКО

Україні

«Коли кризь розпач випнуться надії...»

«Де зараз ви, кати мого народу?»

«Земле рідна! Мозок мій світліє...»

Моя мова

«Гранітні обеліски, як медузи...»

Монархи

«Я...»

Жорна

Баба Онися

Дід умер

Піч

Перехожий

«Найогидніші очі порожні...»

«Світ який – мереживо казкове!...»

«Люди – прекрасні.»

«Як хороше радіти без причини...»

«— Гей, нові Колумби, Магеллани...»

«Юність в інших завше загадкова.»

«І знову сам воюю проти себе...»

Самотність

«Я тікаю від себе, від муки і втоми...»

«Скільки б не судилося страждати...»

«Вона прийшла, завітчана і мила...»

«Ну скажи – хіба не фантастично...»

«Я чекав тебе з хмари рожево-ніжної...»

«Є в коханні і будні, і свята...»

«Ображайся на мене, як хочеш...»

«Чорні від страждання мої ночі...»

САМОСТІЙНА РОБОТА

ПРОЗА

Олесь ГОНЧАР

Собор (роман)

Людина і зброя (роман)

Михайло СТЕЛЬМАХ

Гуси-лебеді летять... (повість) або

Щедрий вечір (повість)

Роман ІВАНИЧУК

Мальви (Яничари) (повість)

ПОЕЗІЯ

ДМИТРО ПАВЛИЧКО

«О рідне слово, хто без тебе я?»

«Якби я втратив очі, Україно...»

«Ти зрікся мови рідної...»

«Коли помер кривавий Торквемада...»

з циклу «Білі сонети»: Освенцим

з поеми «Гранослов»: «Любити свій народ і в тій любові...» (10)

зі збірки «Помайдання»

«Ці жінки, що стоять на снігу...»

Рубаї

Про жінок

з циклу «Покаянні псалми»: «Це Ти створив мене таким...» (IX)

«Моя любове, ти – як Бог...»

«Я стужився, мила, за тобою...»

«Дзвенить у зорях небо чисте...»

«Розплелись, розсипались, розпались...»

«Впали роси на покоси...»

«Очі твої, злочинно-гречні...»

«Твоя душа зіздаста і смаглява...»

«Мріє, наче сніг здалека...»

«Акації. Бджолині дзвони.»

«Ти, мов яблуко з галузки...»

«Це неправда, що ми помрем!»

«Коли мені не допоможуть вірші...»

Борис ОЛІЙНИК

«Людей, звичайно, більше, ніж народу...»

До проблеми «Шевченко і народ»: «З народом заграват не треба...»

«Ти гукай не гукай, а літа не почують...»

В оборону хліба

Вибір

Ринг

Про хоробрість

«Мати сіяла сон...»

«Наша мати – сивая горлиця...»

З циклу «Сиве сонце моє»: «Чорний вітер. Жовтий смерч...» (І),

«Мамо, вечір догоря...» (ІХ)

«Був я вітром, був я лютим, був я нордом...»

«Над Полтавою – літо бабине...»

Мелодія

«Це мою хату вже замітає холодний вітер...»

Ірина ЖИЛЕНКО

Автопортрет

«Прокинутися з повним домом щастя!».

Червоні черепиці

«І учора, і сьогодні...»

В затінку чуда

Андрій МАЛИШКО

Поезія («Її не купиш цвітом провесен ...»)

Роздум («Чи встигну я той камінь обтесати...»)

Вчителька

Стежина

Пісня про Київ

«Цвітуть осінні тихі небеса...»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2

ПРОЗА

Валерій ШЕВЧУК

Дім на горі (роман)

Василь ЗЕМЛЯК

Лебедина зграя (роман)

ПОЕЗІЯ

Іван ДРАЧ

Перо

Балада про соняшник

Балади про Сар'янів та Ван-Гогів

Крила (Новорічна балада)

Протуберанці серця

Лоша

Вечірня акварель

Таємниця

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

«Сеньйорито акаціє, добрий вечір...»

«Вас так ніхто не любить. Я один...»

«У синьому небі я висіяв ліс...»

«Прицокало, прибилося, притекло...»
«Я сів не в той літак»
«Цю жінку я люблю. Така моя печаль...»
«Сміялись вам, мовчати вами...»

Василь СТУС

«На Колимським морозі калина...»
«Наснилося, з розлуки наверзлося...»
«Як добре те, що смерті не боюся...»
«Терпи, терпи – терпець тебе шліфує...»
«Весь обшир мій – чотири на чотири...»

За літописом Самовидця

«Сто років як сконала Січ...»
«Довкола мене – цвинтар душ...»
«Отак живу: як мавпа серед мавп...»
«О земле втрачена, явився...»

«У цьому полі, синьому, як льон...»

За читанням Ясунарі Кавабати

«Мені зоря сіяла нині вранці...»

Церква святої Ірини

«Ти тут. Ти тут. Вся біла, як свіча...»

«Ти десь живеш на призабутім березі...»

САМОСТІЙНА РОБОТА

ПРОЗА

Володимир ДРОЗД

Самотній вовк (повість)

Василь БАРКА

Жовтий князь (роман)

ПОЕЗІЯ

Ігор КАЛИНЕЦЬ

Цикл «Звернення зі стін»

«впізнаю тебе...»

«що знають про нерушиму стін...»

«некрополь перевезений з білих льодів...»

«з кам'яного хреста встань...»

«місто під барвінковим дахом...»

Очі

«Раптом та ніч, уповання довгого трунок...»

«Я радо йду у твій полон...»

«Несеш у брунатному тілі...»

«Ми бігли...»

Осінь

«панно з очима більшими за айстри...»

Цикл «Кохання у семи барвах»

5. Блакитне

6. Синє

Василь ГОЛОБОРОДЬКО

Без імені

Наша мова

Самовбивці

Ми йдемо

Квітка на воді

Балада про кривавих солов'їв

Микола ВОРОБІЙОВ

«багатство холодних вітрів...»

«Поночіло...»

«садок білів...»

«Пестячи розквітлі троянди...»

«жовті листочки тополь...»

«в пошуках часу майструю корабель...»

«— прекрасне те...»

«багато є знаків...»

«слова лише фіксують миті...»

«самотній пісок...»

Богдан БОЙЧУК

Поезія

Україна

«Десть суть була...»

«ми проколені потребою любови...»

Віра ВОВК

Я

Балада про дівчину, що була осінь

Цикл «Молебень до богородиці»

14. Чорнобильська богоматір

Емма АНДІЄВСЬКА

3 циклу «Вігилії»: «В пелюстці кожній – всіх галактик начерк...» (I)

3 циклу «Фаланги»: «Влітають у літо, повні люті...» (I),

«Зелену відногу виставив час...» (II), «Цьому і трунок в труну!» (III)

«Одні в брід, інші – через міст...» (IV)

Юрій ТАРНАВСЬКИЙ

Автопортрет

Я

Україна

Антиукраїна

Пісня міських дітей

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №3

ПРОЗА

Оксана ЗАБУЖКО

Казка про калинову сопілку (повість)

Сестро, сестро

Юрій АНДРУХОВИЧ

Рекреації (роман)

Марія МАТІОС

Солодка Даруся (роман-драма)

Майже ніколи не навпаки (сімейна сага в новелах)

Галина ПАГУТЯК

Ранок без вечора

Потрапити в сад

Душа метелика

ПОЕЗІЯ

Літературне угруповання «БУ-БА-БУ»

Юрій АНДРУХОВИЧ

Казкар

Балада повернення

Астролог

Пісня мандрівного спудея

Віктор НЕБОРАК

Літаюча голова

Пісенька про Лялю-Бо

Олександр ІРВАНЕЦЬ

До французького шансоньє

«Любіть Оклахому! Вночі і в обід...»

Вірш до рідної мови

«Раптово усі поставали борцями....»

Уроки класики (Цикл)

Урок I «По краплі видавлювати з себе раба...»

Урок II «Людина родиться для щастя...»

Урок III «В людині все має бути прекрасним...»

Українсько-німецький розмовник

Вірш з ідеальною римою на аграрну тематику

Український паліндром

Літературне угруповання «ЛуГоСад»

Іван ЛУЧУК

«Я декадент, якого правди сила...»

«Я казав на чорне....»....

Історія фіаско

Літературне угруповання «Пропала грамота»

Юрко ПОЗАЯК

Дума про слоника
«Приходьте до мене завтра!»
«Якщо птаха тримати в неволі...»

Щастя

Попередження

Март

Алко-хоку

Чорнобильський букварик

Літературне угруповання «Нова дегенерація»

Іван АНДРУСЯК

«ми не маски ми стигми тих масок що відійшли»

Ігор РИМАРУК

«У найпершу ніч...»

Зірка

Двадцятилітній

Обнови

Діва Обида

Різдво

«Стилет і стилос – повелось іздавна...»

«Коли світанок давні вірші...»

«Свої слова читаю як чужі...»

«Там, у садку, де здійснюються сходи...»

Оксана ЗАБУЖКО

Рядок з автобіографії

Феєрія про диригента свічок

Вступ до естетики пози (чернетка трактату)

Задзеркалля: пані Мержинська

««Коханий» – я пишу це слово навпрошки»

«І двері розчахнулись – і за ними...»

«Така кругла, як глобус...»

Прощання між зірок

Сергій ЖАДАН

«Музика, очерет...»

«Червень дозрівав, немов зерно...»

«слухай але мовчи»

ДРАМАТУРГІЯ

Світлана НОВИЦЬКА

Крейзі

Неда НЕЖДАНА

І все-таки я тебе зраджу...

САМОСТІЙНА РОБОТА

ПРОЗА

Василь ШКЛЯР
Чорний ворон (роман)
Олександр ЖОВНА
Маленьке життя
Вдовушка

ПОЕЗІЯ

Василь ГЕРАСИМ'ЮК
Чоловічий танець
«Запахли яблука у сні...»
Іван МАЛКОВИЧ
Напучування сільського вчителя

ДРАМАТУРГІЯ

Ігор БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО
Пастка на миші

ТВОРИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАПАМ'ЯТЬ

Дмитро Павличко «Два кольори».
Ліна Костенко «Спини мене, отямся і отям...» й
1 поезія на вибір.
Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина?», «Лебеді
материнства».
Андрій Малишко «Пісня про рушник».
Борис Олійник «Пісня про матір».
Микола Вінграновський «Сеньйорито акаціє...»
Василь Стус «Як добре те, що смерті не боюся...»
або «На колимським морозі калина...».

9. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ КУРСУ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (A) ставиться, якщо студент:

- вільно володіє фактичним матеріалом і засвідчує високий рівень осмислення вивченого: аналізує, зіставляє явища, робить узагальнення;
- демонструє вміння коментувати літературні явища, встановлювати системні зв'язки між ними;
- виявляє ґрунтовні знання текстів і вміння аналізувати й інтерпретувати їх;
- уміє логічно, науково обґрунтовано висловлювати свої думки в усній та письмовій формі;
- демонструє особистий творчий внесок у розв'язання поставленої проблеми, враховуючи при цьому наявні в літературознавстві погляди й підходи;

- працює з додатковими джерелами інформації;
- має добре розвинене мовлення, не допускає при відповіді фактологічних і мовленнєвих помилок.

Оцінка «добре» (В) ставиться, якщо студент:

- вільно володіє фактичним матеріалом, аналізує, зіставляє явища;
- вміє коментувати літературні явища, встановлювати системні зв'язки між ними;
- виявляє ґрунтовні знання текстів і вміння аналізувати й інтерпретувати їх;
- логічно, аргументовано дає відповідь в усній та письмовій формі;
- уміє давати прочитаному власну оцінку;
- прагне самостійно здобувати знання, використовуючи додаткову інформацію;
- демонструє зв'язне мовлення, але допускає незначні помилки.

Оцінка «добре» (С) ставиться, якщо студент:

- добре володіє фактичним матеріалом, здатний із незначною допомогою аналізувати, узагальнювати його;
- демонструє добре знання текстів, уміння зіставляти літературні явища;
- виявляє (подекуди) творчий підхід до оцінки літературних явищ;
- прагне самостійно працювати, використовуючи вказані викладачем джерела інформації;
- уміє послідовно, зв'язно висловлюватися з незначною кількістю мовленнєвих і фактологічних помилок.

Оцінка «задовільно» (Д) ставиться, якщо студент:

- достатньо володіє літературним матеріалом, але дає неточне тлумачення окремих фактів і явищ;
- виявляє часткове знання текстів;
- демонструє намагання аналізувати твір, але подекуди зводить його до переказу змісту;
- висловлює думки не завжди обґрунтовано, порушуючи логічність і послідовність;
- допускає численні мовленнєві помилки.

Оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо студент:

- має поверхові й несистематичні знання матеріалу і здатний відтворювати його лише репродуктивно;

- допускає істотні помилки й неточності в доборі та висвітленні фактів;
- виявляє поверхове знання текстів й трактує їх примітивно;
- не бажає самостійно здобувати знання і не виявляє творчих здібностей;
- здатен побудувати відповідь, але без належного обґрунтування;
- допускає значну кількість мовленнєвих і фактологічних помилок.

Оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо студент:

- має поверхові знання, володіє незначною (менш ніж половиною) програмового матеріалу, сплутує факти;
- не знає змісту творів;
- не виявляє вміння аналізувати, порівнювати літературні явища;
- будує висловлювання алогічно, непослідовно;
- допускає значні мовленнєві й фактологічні помилки.

Оцінка „незадовільно” (F) ставиться, якщо студент:

- не виявив ніяких знань з курсу.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Залік (7 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота									Підс. тест	Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2							
Т 4	Т 6	Т 8	Т 9	СР	Т 10	Т 11	Т 13	Т 16	СР	40	100
15				15	15			15			

Екзамен (8 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумк. тест	Сума
Змістовий модуль N3								
Т 18	Т 19	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24	СР		
40						20		

*Оцінювання різних видів роботи студентів на практичних заняттях (усні відповіді, повідомлення, творчі роботи, тестові завдання) здійснюється за 4-бальною шкалою.

У кінці модуля виводиться середньоарифметичне за роботу на практичних заняттях, яке конвертується в кількість балів, виділених на опрацювання тем модуля за формулою:

СА * КБТ: 5.

СА – середньоарифметичне;

КБТ – кількість балів, що виділені на теми.

Середньоарифметичне визначається шляхом додавання балів, одержаних на практичних заняттях, і ділиться на їх кількість (якщо студент має пропуски практичних занять – «н»), то вони враховуються при визначенні середньоарифметичного: «н»=0 балів).

Остаточний підсумковий бал (залік) визначається шляхом додавання балів, отриманих за модулі: до балів, одержаних на практичних заняттях додаються бали за самостійну роботу. Якщо передбачено складання екзамену, то остаточний підсумковий бал визначається сумою балів, отриманих за модулі (60 балів), і балів, одержаних на екзамені (40 балів).

11. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників (7 семестр)

Лекція 1. Тема 1. Шістдесятництво як український суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький, науковий феномен (2 год.).

Лекція 2–3. Тема 4. Ліна Костенко – поет-громадянин. Творча доля письменниці. Літературно-естетичні погляди. Мотиви та образи лірики. Жанр історичного роману у віршах у творчому доробку письменниці (4 год.).

Лекція 4. Тема 6. Проза Олеся Гончара. Творча доля письменника. Жанр роману і новели в літературному доробку.

Роль Олеся Гончара у духовному відродженні нації (2 год.).

Лекція 5. Тема 8. Проза Григора Тютюнника. Життєвий і творчий шлях письменника. Художній світ новелістики (2 год.).

Лекція 6. Тема 9. Українська історична проза. Своєрідність художнього осмислення минулого України вітчизняним письменством (П. Загребельний, Р. Іванчук, Ю. Мушкетик та ін.). Проблема історичної пам'яті, пошуки національної ідентичності.

Проза Павла Загребельного. Жанр історичного роману у творчості митця («Первоміст», «Смерть у Києві», «Євпраксія»,

«Роксолана»). Художній світ **роману «Диво»**. Жанрово-стильові особливості, образна система (2 год.).

Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)

Змістовий модуль 2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)

Лекція 7. Тема 10. Поезія Івана Драча. Етапи творчості письменника. Динаміка індивідуального стилю: новаторське і традиційне (2 год.).

Лекція 8. Тема 11. Українська «химерна проза». Творчі пошуки митців в умовах заблокованості культури (Олександр Ільченко, Володимир Дрозд, Євген Гуцало, Василь Земляк та ін.). Сутнісні ознаки феномену «химерна проза» (2 год.).

Роман «Лебедина зграя» (1971) Василя Земляка як вияв опозиції до естетики соцреалізму.

Філософічність твору. Своєрідність сюжету та композиції. Символічні образи (2 год.).

Лекція 9. Тема 13. Проза Валерія Шевчука. Життя і творчість письменника. Художній світ **роману-балади «Дім на горі»**. Жанр та композиція твору. Символічність образів і притчовість мотивів. Необарокові тенденції в прозі письменника (2 год.).

Лекція 10. Тема 16. Творчість Василя Стуса. Життя і творчість письменника. Світоглядна позиція, моральний імператив митця. Екзистенціалізм – підґрунтя поетової філософії буття. Категорії «випростовування себе», «самособоюнаповнення» в його філософській концепції. Інтелектуалізм лірики. Провідні мотиви (зб. «Веселий цвинтар», «Зимові дерева», «Палімпсести») (2 год.).

Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX – початку XXI століття (8 семестр)

Лекція 11. Тема 19. «Кінець тисячоліття» як особлива культурно-історична епоха, доба «переоцінки цінностей». Особливості постмодернізму в українській літературі кінця XX–початку XXI ст. (2 год.).

Лекція 12–13. Тема 20. Сучасна поезія. Розмаїття стильових тенденцій.

Філософська лірика: Ігор Римарук, Оксана Забужко, Сергій Жадан, Василь Герасим'юк.

Поетичний андеграунд. Маніфестування нових естетичних принципів новим поколінням митців в українській літературі кінця XX–початку XXI ст. Літературні угруповання («**ЛуГоСад**», **Бу-Ба-Бу**, «**Нова дегенерація**», «**Пропала грамота**»)

(4 год.).

Лекція 14. Тема 21. Сучасна проза. Пошуковість і експериментаторство сучасної белетристики. Її жанрове та стильове розмаїття (Василь Шкляр, Олександр Жовна, Василь Кожелянко, Люко Дашвар та ін.) (2 год.).

Лекція 15–16. Тема 22. Проза Юрія Андруховича. Особливості світобачення письменника. Карнавальна модель світу у белетристиці митця («Рекреації») (4 год.).

Лекція 17. Тема 23. Проза Оксани Забужко. Філософсько-естетичні погляди письменниці. Творчість О. Забужко в контексті гендерного дискурсу («Польові дослідження з українського сексу», «Казка про калинову сопілку», зб. «Сестро, сестро», «Музей покинутих секретів»). Риси художнього стилю (2 год.).

Лекція 18. Тема 24. Проза Марії Матіос. Проблематика та жанрово-стильове розмаїття белетристики. Художній світ роману-драми «Солодка Даруся» та сімейної саги в новелах «Майже ніколи не навпаки». Новаторство письменниці (2 год.).

Лекція 19–20. Тема 25. Напрями і течії в українській драматургії. Тенденції розвитку української драматургії і театру в II половині XX – початку XXI ст.. Постмодерні драматургічні концепції людини і світу. Експериментальна драма: жанрово-стильові і тематичні пошуки (Світлана Новицька, Неда Неждана, Ігор Бондар-Терещенко «Пастка на миші», Олександр Ірванець та ін.) (4 год.).

12. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників (7 семестр)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Поезія Ліни Костенко (нар. 1930 р.) (2 год.)

1. Творчий шлях. Особливості художнього мислення поетеси.

2. Провідні мотиви лірики:

а) мотив морального стоїцизму митця (*«Доля», «Умирають майстри»* та ін.);

б) мотив нищення життя, апокаліпсису (цикл *«Коротко – як діагноз»*);

в) мотив філософії людського буття (*«Вже почалось, мабуть, майбутнє», «Пісенька з варіаціями»* та ін.);

г) мотив любові як прекрасної стихії й осяяння душі (*«Очіма ти сказав мені: люблю...», «Двори стоять у хуртовині айстр...», «Моя любове, я перед тобою...», «Світлий сонет»* та ін.).

Завдання:

Законспектуйте:

1. Костенко Л. Геній в умовах Заблокованої культури. *Урок української*. 2000. №2. С. 2–7.

2. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або дефект головного дзеркала: Лекція прочитана в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» 1 вересня 1999 р.. Київ, 1999. 32 с.

3. **Вивчіть напам'ять** поезію *«Спини мене, отямся і отям...»* й **1 поезію** Ліни Костенко **на вибір**.

Підготуйте повідомлення:

- Мотив єднання людини з природою (цикл *«Осінні карнавали»*, *«Цей ліс живий...»*, *«Слайди»*, *«Гроза проходила десь поруч...»*).
- Мотив занепаду, зникання села (*«Українське альфреско»*, *«Затінок, сутінок, день золотий»* та ін.).

Напишіть есе на тему:

- Естетичний ідеал в поезії Ліни Костенко.

Література

1. Барабаш С. «Душа прозріє всесвітом очей...». Поетичний світ Л. Костенко. Кіровоград : Поліграф-Терція, 2003. 272 с.
2. Гузь О. У світовому ракурсі. Начерки до уроків аналітико-інтерпретаційного осмислення поезії Ліни Костенко. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. №3. С. 8–15.
3. Дзюба І. *Є поети для епох* : есей про творчість Ліни Костенко. Київ : Либідь, 2011. 208 с.
4. Жулинський М. Лицарство духа. Про творчість Ліни Костенко. *Вітчизна*. 2000. №3–4. С. 2–5.
5. Ковальчук О. «Нехай тендітні пальці етики торкнуться Вам серце і уста» (Етико-гуманістичний зміст інтимної лірики Ліни Костенко). *Дивослово*. 2000. №3. С. 33–34.
6. Костенко Л. Вибране. Київ : Дніпро, 1989. 559 с.
8. Ліна Костенко: тексти та їх інтерпретація : Навчальний посібник-хрестоматія / [ідея, упорядкування та інтерпретація творів Гр. Клочека]. Київ : Вид. «Український пріоритет», 2019. 648 с.
9. Панченко В. *Поезія Ліни Костенко*. Кіровоград, 1997. 48 с.
10. Слоньовська О. Античні мотиви у ліриці Ліни Костенко. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. №3. С. 31–40.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Поезія Василя Симоненка (1935–1963) (2 год.)

1. Творча біографія «*витязя молодшої української поезії*» (Олесь Гончар).

2. Громадянський пафос лірики («*Україні*», «*Де зараз ви, кати мого народу?*»).

3. Фольклоризм поезії «*Лебеді материнства*».

4. Філософські мотиви лірики («*Ти знаєш, що ти людина...*»).

5. Інтимна лірика («*Ну скажи, хіба не фантастично...*», «*Я чекав тебе з хмари рожево-ніжної...*», «*Ображайся на мене, як хочеш...*»).

Завдання:

Законспектуйте:

Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту. *Сучасність*. 2000. №4. С.65–85.

Вивчіть напам'ять поезії «*Лебеді материнства*», «*Ти знаєш, що ти – людина*».

Доведіть або заперечте твердження Івана Дзюби про Василя Симоненка (стаття «Більший за самого себе»): «*...Новатором і експериментатором не був*».

Підготуйте повідомлення:

- Щоденник та листи Василя Симоненка: образ поета й епохи.

Напишіть есе на тему:

Творчість В. Симоненка – «перегній для геніїв»?

Література

1. Білоус Г. П. «Дух його був зранений, мов лебідь...»: про творчість В. Симоненка. *Білоус Г. П. По той бік мовленого слова*. Черкаси, 2006. С. 168–174.

2. Витрикуш Г. Історичне минуле України у творчості Л. Костенко та В. Симоненка. *Українська мова в загальноосвітній школі*. 2009. №12. С. 29.

3. Гончар О. Витязь молодшої української поезії. *Симоненко В. Лебеді материнства*. Київ, 1981. С. 5–10.

4. Марко В. Осяяння в художній концепції Василя Симоненка. *Дивослово*. 2007. №4. С. 21.

5. Павлів І. Василь Симоненко. Коротко про митця («витязь молодшої української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета : урок української літератури, 11 кл. *Бібліотечка «Дивослова»*. 2019. №11. С. 21–29.

6. Палієнко Г. Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина?» Громадянські, патріотичні мотиви, романтичний пафос його лірики : урок української літератури : 7 кл. *Українська мова та література*. 2018. №1–2. С. 18–21.

7. Печарський А. Поетика любові у творчості Василя Симоненка: історія, факти, інтерпретація. *Слово і час*. 2013. №1. С. 23–31.

8. Симоненко В. **Берег чекань**. Київ : Наукова думка, 2001. 248 с.

9. Сніжко М. С. **Оводи Василя Симоненка**. Черкаси : Відлуння-Плюс, 2006. 176 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Новелістика Григора Тютюнника (1931–1980) (2 год.)

1. Творча постать митця в контексті шістдесятництва. Своєрідність світобачення, оригінальність творчої манери.

2. Художня інтерпретація почуття першого кохання («Зав’язь»): гендерний вимір.

3. Маргінальна проблематика оповідань *«Оддавали Катрю»*, *«Син приїхав»*. Деформації національного українського характеру. Функціональна роль художньої деталі.

Завдання:

1. Витлумачте щоденниковий запис Гр. Тютюнника: *«У художнього слова одна-єдина функція. Ця функція зветься необхідність»*.

2. Чому О. Гончар назвав митця *«живописцем правди»*?

Підготуйте повідомлення:

- Мотив самотності у творах Григора Тютюнника.

Напишіть есе на тему:

- «Немає загадки таланту. Є одвічна загадка любові» (Григір Тютюнник).

Література

1. Білоног Л. Найперше – завжди найширше: тема зародження кохання в новелі Григора Тютюнника «Зав’язь». *Дивослово*. 2010. №1. С. 33–34.

2. **Вічна загадка любові: літературна спадщина Григора Тютюнника, спогади про письменника / упоряд. та прим. А. Шевченка**. Київ : Рад. письменник, 1988. 495 с.

3. Гладкова Л.В. Особливості художнього світовідчуття Григора Тютюнника. URL: <http://mdeksperiment.org/post/20170519-osoblivosti-hudozhnogosvitovidchuttya-grigora-tyutyunnika> (Дата звернення: 8.02.2020).

4. Даниленко В. Енергія болю. (Психічна травма в художньому світі Григора Тютюнника). *Слово і час*. 2000. №4. С. 27–29.

5. Даниленко В. Танець над прірвою: смерть Григора Тютюнника в дзеркалі аналітичної психології. *Слово і час*. 2011. №12. С. 31–43.

6. Іванченко Н. Оповідання Григора Тютюнника «Зав'язь»: зміст твору і його художнє вираження. *Дивослово*. 2006. №9. С. 15–16.

7. Марко В. Етюди про Григора Тютюнника. *Марко В. Стежки до тайни слова : літературознавчі й методичні студії : навч. посібник*. Кіровоград : Степ, 2007.

8. Мовчан Р. Григир Тютюнник – знакова постать в українській культурі чи естетичний феномен? *Слово і час*. 2005. №7. С. 23–27.

9. Нежива Л. «Житейські теми і житейський пафос» у творчості Григора Тютюнника: до проблем вивчення неореалізму на уроках української літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №12. С. 10–14.

10. Шарова Т.М., Кузьменко В.О. Філософське підґрунтя малої прози Григора Тютюнника. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. №34. Т. 1. С. 47–49.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Роман-гіпотеза «Диво» (1968)

Павла Загребельного (1924–2009) (2 год.)

1. Особливості творчої манери прозаїка. Концепція історичного роману.

2. Задум роману «Диво». Літературні асоціації Історична основа й художній вимисел у творі.

3. Своєрідність жанру та композиції роману. Функції позасюжетних елементів.

4. Висвітлення теми «людина і мистецтво»:

а) таємниця народження, формування і реалізації митця (образ Сивоока);

б) служіння мистецтву (життя Сивоока, наукові пошуки професора Гордія Отави та його сина Бориса Отави);

в) влада і мистецтво (образ князя Ярослава Мудрого).

Завдання:

У передмові до історичної повісті «Хроніка царювання Карла IX» *Проспер Мериме* зауважував, що він «із задоволенням віддав би Фукидіда за справжні мемуари Аспазії чи Периклового

раба, бо тільки мемуари, що є невимушеною розмовою автора з читачем, спроможні дати зображення людини. **Митців, цікавить не хронологія подій, а «людський матеріал».**

Чи можна це твердження спроектувати на творчість П. Загребельного й зокрема його роман «Диво»? Для чого автор використовує хронологічне маркування розділів твору?

Підготуйте повідомлення:

- Жіночі образи в історичній прозі Павла Загребельного.

Напишіть есе на тему:

- Історична правда і вимисел у творах Павла Загребельного.

Література

1. Білоцерківець Н. Останній класик. *Українська культура*. 2009. №2. С. 17.

2. Бондаренко Ю. Феномен історичності в романі Павла Загребельного «Диво». Дивослово. 2006. №1. С. 2–8.

3. Голота Л. Павло Загребельний: Я обирав великі душі, які сяють нам тисячоліття. *Вітчизна*. 2004. №7–8. С. 90–98.

4. Грабовський В. Павло Загребельний. «...Бути самим собою». *Літературна Україна*. 2005. №34 (1 вересня).

5. Єременко О. Диво від Павла Загребельного на шляху пізнання особистості в історії й історії в особистості. Матеріали до бінарного уроку за романом «Диво» Павла Загребельного. *Українська літ. в загальноосвітній школі*. 2010. №5. С. 19–21.

6. Єременко О. Вивчаємо роман «Диво» Павла Загребельного. Українська література в загальноосвітній школі. 2013. №3. С. 35–38.

7. Осадча І. «А що історія? Історія – коріння... Чим глибше, тим міцніше стоїмо» (Образ Ярослава Мудрого в романі Павла Загребельного «Диво»). *Дивослово*. 1999. №2. С. 39–41.

8. Панченко В. «Замкнене коло нашої історії – ось що я мав на увазі». Інтерв'ю з Павлом Загребельним, автором роману «Диво». Панченко В. Урок літератури. Книга чителя. Кіровоград, 2000. С. 121–130.

9. Слабошпицький М. Три зе, або таємниця творчості (Павло Загребельний). *Київ*. 2004. №7–8. С. 147–156.

10. Фашенко В. Павло Загребельний: літ. Портрет. Київ, 1984. 207 с.

11. Чумак Т. Проблема збереження духовності в романі П. Загребельного «Диво». *Всесвітня література та культура*. 2007. №3. С. 10–13.

Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини ХХ століття (7 семестр)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

Поезія Івана Драча (1936 – 2018) (2 год.)

1. Новаторське і традиційне у творчості митця. Риси художнього стилю.

2. Жанр балади («*Балада про соняшник*», «*Балада про Сар'янів та Ван-Гогів*», «*Крила*»).

3. Образ-символ у поезії «*Протуберанці серця*».

4. Художній світ інтимної лірики («*Лоша*», «*Вечірня акварель та ін.*»).

Завдання:

1. Доведіть або заперечте твердження **А. Ткаченка** про героя балади «Крила»: «*Кирило – то десь і уособлення нашого народу*».

2. Чи можна вважати самохарактеристикою парадоксальне висловлювання І. Драча: «*У живих поетів важко шукати живу поезію*».

Підготуйте доповіді:

- Іван Драч – продовжувач творчих пошуків П. Тичини.

Напишіть есе на тему:

- Новаторство і традиція в поезії Івана Драча.

Література

1. Жулинський М. Осінній Драч з вогненним жалом весняної кропиви. *Слово і час*. 2006. №10. С. 32–37.

2. Ільницький М. Іван Драч : нарис творчості. Київ : Рад. письменник, 1986. 221 с.

3. Тарнашинська Л. «Навіщо я? Куди моя дорога?».

Прелюди застереження в «баладному» виконанні Івана Драча. *Слово і час*. 2011. №10. С. 43–57.

4. Ткаченко А. Іван Драч : поет, кінодраматург, політик. Київ, 2000. 198 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

Роман «Лебедина згряя» (1971)

Василя Земляка (1923–1977) (2 год.)

1. Феномен химерної прози в контексті української белетристики 70–80-х років.

2. «Лебедина згряя» як зразок химерної прози, вияв опозиції до естетики соцреалізму. Жанрово-стильові особливості твору: поєднання реалізму й модерної умовності.

3. Своєрідність авторської оповіді, роль ліричних відступів.
4. Образна система твору. Типи героїв.
5. Образи-символи в романі (Вавилон, лебедина зграя, гойдалка).

Завдання:

1. Коли Василь Земляк до редакції журналу «Дніпро» приніс роман із назвою «**Вавилон**», то, як згадує **Б. Комар**, ця назва вельми всіх насторожила. Дехто побачив у ній паралель між історією споруджуваної різноплеменним і різномовним населенням Вавилонської вежі, яка мала сягнути неба, і будівництвом комунізму в багатонаціональній СРСР. Від автора категорично зажадали змінити назву твору. За порадою **Олександра Ільченка** Земляк назвав роман «**Лебединою зграєю**».

Виграв чи програв, на Ваш погляд твір від такої зміни назви?

2. **Юрій Щербак** зазначав: *«Зібрані докупи, зведені в багатоголосу музичну єдність, Землякові диваки, мученики, мрійники, борці, трударі, ледарі, блазні й мудреці творять український народний характер в усій його багатовимірності й неоднозначності. Проза Земляка – найліпша, найпереконливіша відповідь отим горе-теоретикам і горе-практикам від літератури, котрі вважають, що тільки дистильовано-позитивний, сліпучо бездоганий герой має право представляти, отожденовати одразу весь народ».*

Чи можна такий підхід до презентації героя вважати виявом художнього прогресу?

Підготуйте повідомлення:

- Кіноверсія роману «Лебедина зграя» Василя Земляка в інтерпретації Івана Миколайчука (кінофільм «Вавилон ХХ»).

Напишіть есе на тему:

- Національний характер у романі В. Земляка «Лебедина зграя».

Література

1. Ващенко Ю. На перетині художніх світів: Вавилон на чебреці й Клашмерль Вавилонський (про типологічну спорідненість творів В. Земляка і Г. Шевальє). *Слово і час*. 2001. №1. С. 47–58.

2. Гончар О. Співець рідної землі / *Укр. слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст.*: У 4 кн. Київ, 1995. Кн. 4. С. 467–470.

3. Горнятко-Шумилович А. Фольклорна образність “хімерної” : Типологічні подібності «Лебединої зграї» В. Земляка, «Іррю» В. Дрозда і «Дому на горі» В. Шевчука. *Українська*

мова та література. 2004. №15. С.11–14

4. Григоренко О. А. Міфологічний вимір образу Фабіяна в романі Василя Земляка «Лебедина зграя». *Філологічні студії: зб. наук. праць студентів та молодих науковців факультету філології й журналістики ім. М. Стельмаха Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського* / Відп. за випуск Ю. Б. Лебедь. Вип. 15. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 125–133.
5. Кобилко Н. А. Романтична домінанта образу дороги в дилогії Василя Земляка «Лебедина зграя» та «Зелені Млини». *Науковий вісник Миколаївського нац. ун-ту ім. В. Сухомлинського*. Серія : Філологічні науки (літературознавство). 2015. №2. С. 129–133.
6. Лабінський М. Химерна проза Василя Земляка. *Пам'ять століть*. 2008. №3. С. 94–101. №4. С. 102–103.
7. Пуніна О. «Лебедина зграя» Василя Земляка та «Вавилон ХХ» Івана Миколайчука: романний гротеск і його модифікація в кіноінтерпретації. *Слово і час*. 2013. №4. С. 94–101.
8. Ткаченко О. П. «Вавилонські каїни» Василя Земляка як реалізація інтерпретаційної моделі «розбрату за землю». *Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка*. Серія : літературознавство. 2012. Вип. 23. С. 21–25.
9. Сизоненко О. Незбагнений Вавилон: Штрихи до портрета Василя Земляка. *Віче*. 1997. №4. С. 120–133.
10. Слабошпицький М. Василь Земляк : нарис життя і творчості. Київ : Дніпро, 1994. 149 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Роман-балада «Дім на горі» (1983)

Валерія Шевчука (нар. 1939) (2 год.)

1. Творча індивідуальність Валерія Шевчука.
2. Історія написання роману-балади «Дім на горі». Жанрово-композиційні особливості твору.
3. Своєрідність сюжету повісті-преамбули. Система образів. Жіноче і чоловіче начала в романі (бабуся, Галя – Хлопець, чоловік-птах). Опозиція символів «дім–дорога».
4. Фольклорно-міфологічна основа другої частини роману («Голос трави»). Проблематика твору.
5. «Дім на горі» як небароковий твір: філософічність, притчовість, умовна асоціативність та ін.

Завдання:

На думку Марка Павлишина, «химерний роман, який на перший погляд міг би фігурувати як український «національний» жанр, у дійсності є аргументом проти української літератури

як самобутнього явища... ще один засіб підривання престижу української культури, асоціюючи її з стихією сільською, відсталою, безперспективною. Проти цієї аргументації – очевидно, не відверто в полемічній формі, але самою своєю суттю – виступає Шевчуків «Дім на горі»».

Чи погоджуєтеся Ви із цим твердженням? Чому?

Підготуйте повідомлення:

- Валерій Шевчук як представник необароко.

Напишіть есе на тему:

- «Вічні» образи і «мандрівні» сюжети у творах В. Шевчука.
- Ідейна парадоксальність новел другої частини роману

В.Шевчука «Дім на горі».

Література

1. Барабаш М. Жанрові особливості та образно-стильові доміанти готично-притчевої прози Валерія Шевчука. *Волинь-Житомищина : іст.- філол. зб. з регіон. проблем.* Вип. 20. Ін-т укр. мови НАНУ, Північноукр. діалект. центр Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка, Житомир. іст.-філол. ін-т регіон. Досліджень. / ред. В. Мойсієнко [та ін.]. Житомир : ЖДУ ім. Франка, 2010. С. 6–22
2. Грибан Г. В. Демонологічна образність роману-балади Валерія Шевчука «Дім на горі». *Волинь-Житомищина : історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* Ін-т укр. мови НАНУ, Північноукр. діалект. центр Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка, Житомир. іст.-філол. ін-т регіон. Досліджень. / ред. В. Мойсієнко [та ін.]. Житомир : ЖДУ ім. Франка, 2010. С. 342–347.
3. Євхан Н. Фольклорно-міфологічні моделі у прозі Валерія Шевчука (типологічний аспект). *Слово і час.* 2003. №5. С. 70–76.
4. Корогодський Р. Біля вічної ріки, або в пошуках внутрішньої людини (Про творчість Валерія Шевчука). *Дзвін.* 1996. №3. С. 135–154.
5. Левченко Г. Валерій Шевчук – письменник і вчений. *Слово і Час.* 2010. №2. С. 121–122.
6. Монахова Т. Концепти «дім» і «дорога» у творах Валерія Шевчука: Коментар письменника. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.* 2007. №1. С. 90–91.
7. Павлишин М. «Дім на горі» Валерія Шевчука. *Павлишин М. Канон та іконостас : літературно-критичні статті.* Київ : Час, 1997. С. 98–112.

8. Пивоварська А. Дім на горі. Розмова з В. Шевчуком. *Сучасність*. 1992. №3. С. 54–59.
9. Приліпко І. Ремінісценції та алюзії у творах Валерія Шевчука. *Слово і Час*. 2009. №7. С. 33–37.
10. Рябчук М. Поле пристрастей людських (Штрихи до портрета Валерія Шевчука) URL: <https://md-eksperiment.org/post/20170529-pole-pristrastej-lyudskih-shtrihi-do-portreta-valeriya-shevchuka> (дата звернення: 9.02.2020).
11. Тарнашинська Л. Парадигми «нової реальності» Валерія Шевчука. *Слово і час*. 1998. №6. С. 46–51.
12. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука: постать сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури. Київ : Вид-во ім. Олени Теліги, 2001.
13. Харчук Р. Творчість Валерія Шевчука 90-х років ХХ ст. : між модернізмом і неопозитивізмом. *Харчук Р. Сучасна українська проза : постмодерний період : навч. посіб.* Київ : ВЦ «Академія», 2008. С. 52–68.
14. Шевчук В. Дорога в тисячу років : роздуми, статті, есе. Київ : Радянський письменник, 1990. 411 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Лірика Василя Стуса (1938–1985) (2 год.)

1. Життєва позиція, громадська діяльність Василя Стуса.
2. Екзистенціалізм – підґрунтя поетової філософії буття. Категорії «самособоюнаповнення», «випростовування себе». Ідея «трагічного стоїцизму».
3. Творчий доробок митця. Шлях до читача.
4. Книга «Палімпсести». Історія написання та видання. Метафоричність образу палімпсестів.
5. Мотиви лірики:
 - а) мотив України, способи художнього оприявлення образу батьківщини («*На колимськiм морозі калина...*», «*За літописом Самовидця*»);
 - б) мотив духовної незламності («*Як добре те, що смерті не боюся я...*», «*Терпи, терпи, терпець тебе шліфує...*»).

Завдання:

Законспектуйте:

1. Коцюбинська М. Стусове «самособоюнаповнення». *Сучасність*. 1995. №6. С. 137–145.
2. Сверстюк Є., Калиниченко І. Василь Стус у віддаленнях і наближеннях. *Сучасність*. 1995. №12. С. 145–150.

Вивчіть напам'ять поезію «Як добре те, що смерті не боюся...» або «На колимськiм морозі калина...».

Чи можна схарактеризувати творчість Стуса словами **Гарсія Лорки**, який сказав про свою улюблену книгу: «*Героєм творчості є одна-єдина постать – біль*».

Напишіть есе на тему:

- Уроки П. Тичини (на матеріалі літературознавчої розвідки Василя Стуса «Феномен доби (Сходження на Голгофу слави)).

- «*Дорога до Бога ламка і витка...*»: художнє осягнення Бога в поезії В. Стуса.

- «*Мій шлях – моя радість!*»: життєвий вибір Василя Стуса.

Література

1. Беценко Т. Філологічний аналіз художнього тексту (на прикладі поезії В. Стуса «На колимськiм морозі калина»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №1. С. 14–19.

2. Бондаренко А. Спроба аналізу філософських творів Василя Стуса. *Дивослово*. 1998. №8. С. 8–10.

3. Дзюрак О. Роздуми про сенс людського життя у світлі творчості Василя Стуса (11 клас). *Дивослово*. 2018. №6. С. 16–20.

4. Жулинський М. Ця Богом послана Голгофа. *Стус В. Вікна в позапростір*. Київ : «Веселка», 1992. С. 248–255.

5. Іщенко Є. Концепти й екзистенціали в семантичному полі лірики Василя Стуса. *Слово і час*. 2013. №1. С. 31–42.

6. Коцюбинська М. Василь Стус у контексті сьогодишньої культурної ситуації. *Слово і час*. 1998. №6. С. 17–28; *Урок української*. 1999. №10. С. 42–45.

7. Коцюбинська М. Поет. *Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн*. Львів : ВС «Просвіта», 1994–1999. Т. 1. С. 7–38.

8. Кусакіна Т. Образна кольорова символіка в поезії Василя Стуса. *Дивослово*. 2012. №2. С. 57–60.

9. Не відлюбив свою тривогу ранню... Василь Стус – поет і людина: спогади, статті, поезії / упоряд. О. Ю. Орач. Київ : Укр. письменник, 1993. 400 с.

10. Павлишин М. Квадратура круга: пролегомени до оцінки В. Стуса. *Дивослово*. 1994. №1. С. 15–21.

11. Пуніна О. «За читанням Ясунарі Кавабати» Василя Стуса: досвід осяяння. *Слово і час*. 2012. №5. С. 50–57.

12. Сверстюк Є. Василь Стус – летюча зірка української літератури. *Сверстюк Є. Блудні сини України*. Київ : Знання, 1993. С. 212–220.

13. Стус Д. Життя і творчість Василя Стуса. Київ : Фотовідеосервіс, 1992. 86 с.

14. Шерех Ю. Трунок і трутизна (Про «Палімпсести» Василя Стуса). *Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеологія*. Київ, 1994. Кн. 3. С. 366–395.

15. Яструбецька Г. Концепція збірки «Палімпсести» В. Стуса. *Слово і час*. 2010. №9. С. 30–38.

16. Словник поетичної мови Василя Стуса / укладач Леся Оліфіренко. URL: <http://ukrlife.org/main/minerva/slovykstus.htm> (дата звернення: 10.02.2020).

Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX – початку XXI століття (8 семестр)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9–10

Поетичний неоавангард кінця XX ст. (4 год.)

1. Постмодернізм як світоглядно-мистецький напрям кінця XX–початку XXI ст..

2. Поетичний неоавангард: кардинальне оновлення поетики на проблемно-тематичному, мовно-стильовому, жанровому рівнях.

3. Літературне угруповання Бу-Ба-Бу (Бурлеск–Балаган–Буфонада) (1985): Юрій Андрухович – Патріарх (нар.1960), Віктор Неборак – Прокуратор (нар. 1961), Олександр Ірванець (нар. 1961) – Підскарбій. Епатажність, карнавальна рефлексія як своєрідний захист художньої свідомості від суспільних катаклізмів переходно́ї доби. Гра зі словом, образом, «чужим» текстом тощо.

4. Літературне об'єднання ЛуГоСад (Іван Лучук (нар. 1965), Назар Гончар (1964–2009), Роман Садловський (нар. 1964): концепція ар'єргарду. Поєднання високого і низького, одухотвореного і приземленого, істотного й безглуздового в поезії. Іронічно-філософське осягнення світу.

Завдання:

1. Законспекуйте:

Харчук Р. Б. Український варіант постмодернізму. Р. Б. Харчук. Сучасна українська проза: Постмодерний період : навч. посіб.. Київ : ВЦ «Академія», 2008. С. 5–27.

2. Чому **Ю. Шевельов** назвав об'єднання Бу-Ба-Бу «кумедно-бунтівливо-шукально-випендрастим»?

3. Чому «бубабісти» активно співпрацюють із музикантами рок-гуртів «*Плач Єремії*» (лідер Тарас Чубай) та «*Мертвий півень*»

(Мисько Барбара), а **Назар Гончар** – засновник поетичного **«Театру Ледачої Істоти»** та студії перформенсу PERHAPS?

3. Ю. Андрухович, характеризуючи літературне угруповання **«Нова дегенерація»**, висловив парадоксальну думку: **««Дегенерація» по-українськи «виродження»**. Бо наша культура сьогодні балансує. Вона на грані поміж виродженням і відродженням. **Тотальне відродження на тлі виродження»**.

Розтлумачте це твердження.

Підготуйте повідомлення:

- Поезоопера Бу-Ба-Бу «Крайслер Імперіал».
- Бурлескно-травестійний стиль «Нової дегенерації».
- Творчі експерименти літоб'єднання «Пропала грамота».

Напишіть есе на тему:

- Постмодернізм: естетичний прорив чи провал?
- Постмодернізм... А що далі?

Література

1. **Анісімова Н. Український поетичний неоавангард кінця ХХ ст. Дивослово. 2003. № 6. С. 2–6.**

2. Антологія альтернативної української поезії зміни епох: друга половина 80-х – початок 90-х років / авт. Ю. В. Лисенко, ред. Т. Доній. Херсон : Майдан, 2001. 183 с.

3. **Білоцерківець Н. Бу-Ба-Бу та ін. Український літературний авангард: портрет одного року. Слово і час. 1991. №1.**

4. Габор В. Юрій Андрухович – поет, прозаїк, есеїст, Перекладач. *Бу-Ба-Бу: вибрані твори: поезія, проза, есеїстика* / авт. проект, упоряд., бібліогр. відомості та приміт. В. Габора. Львів : Піраміда, 2007. 392 с.

5. **Гундорова Т. «Бу-Ба-Бу» postmodern. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Київ : Критика, 2005. С. 193–115.**

6. Іванишин П. Заручники нігілізму та творці буття: роздуми про постмодерн і літературу. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №6–7. С. 6–12.

7. ЛуГоСад: поетичний ар'єргард / Т. Лучук. Львів : ВФ «Афіша», 1996. 168 с.

8. Логвиненко Ю. Трансформація античних міфів у творчості поетів-постмодерністів. *Слово і час*. 2011. №6. С. 54–61.

9. **Мережинська Г. «Східноєвропейська» модифікація постмодернізму. Слово і час. 2002. №4. С. 67–68.**

10. Павлишин М. Українська культура з погляду постмодернізму. Павлишин М. Канон та іконостас : літературно-критичні статті. Київ : Час, 1997. С. 213–222.

11. Пахаренко Н. Світоглядово-естетичні грані постмодернізму. *Укр. мова та л-ра*. 2005. №15. С. 9–13.

12. Тарнашинська Л. Візія України у постмодерному фокусі, або Що на обрії? Спроба звіту з асоціативними відступами й літературними перегуками. *Літ. Україна*. 1998. 12 квітня. – С. 8.

13. Фасоля А., Фасоля Т. Вивчення постмодерної поезії: Ю. Андрухович. *Українська мова і література в школі*. 2010. №5. С. 10–18.

14. Фасоля А. Як читати постмодерну поезію. *Дивослово*. 2010. №9. С. 24–28.

15. Фасоля А., Фасоля Т. Олександр Ірванець –ліричний... іронічний (Аналіз поетичної творчості на заняттях спецкурсу). *Дивослово*. 2011. №3. С. 2–13.

16. Яровий О. Постмодернізм – це антибуття. *Слово і час*. 2002. №4. С. 69–70.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №11

Белетристика Юрія Андруховича (нар. 1960) (2 год.)

1. Пошуковість та експериментаторство Андруховича-прозаїка. Риси художнього стилю.

2. Оцінка критиками роману *«Рекреацій»* (1992).

3. Концепції прочитання твору.

4. Карнавальна модель світу у творі:

а) дволикість дійства (божественне і диявольське начала);

б) іронічно-філософське осмислення буття митця і нації в добу «переоцінки цінностей»;

в) художні особливості: гра з текстом і читачем, містифікаторство, колажність та ін..

Завдання:

1. Ю. Андрухович убивчо охарактеризував постмодернізм в есеї *«Час і Місце, або Моя остання територія»*, подаючи його властивості за алфавітом: *«агностичний, агонізуючий, амбівалентний..., анемічно-немічний..., безплідний..., імітативний, імпотентний..., ситий..., фейлетонний..., цинічний..., яловий»*.

Головна ознака постмодернізму, за Ю. Андруховичем, полягає в тому, що він **ніякий**. Чому тоді митець пише у виразно постмодерністському стилі?

2. М. Павлишин вважає, що поява *«Рекреацій»* означала *«кінець парадигми національної культури як засобу боротьби за*

виживання нації і початок парадигми національної культури як нормального відображення багатоманітності сучасного життя».

Чи погоджуєтеся Ви із цим висновком? Чому?

3. На думку **Л. Стефанівської**, основним аспектом творчості Андруховича є саме мова. А яку рису творчого почерку митця Ви вважаєте ключовою?

Підготуйте доповідь:

- Інтертекстуальність прози Ю. Андруховича

(І. Котляревський, Т. Шевченко, Г. Гейне, М. Гоголь, Дж. Джойс, В. Єрофєєв, М. Булгаков, Е. Хемінгуей, Г. Гессе, Б.-І. Антоніч).

Есеїстика Ю. Андруховича («*Моя Європа: Два есеї про найдивнішу частину світу*» (2001), «*Диявол ховається в сирі: Вибрані спроби 1999–2005 років*» (2006)).

Напишіть есе на тему:

- Юрій Андрухович: видатний митець чи графоман?

Література

1. Андрухович Ю. Автобіографія. *Ю. Андрухович. Рекреації*. Київ : Час, 1997.

2. Андрухович Ю. Для мене література – це перш за все спілкування. *Березіль*. 2007. №7–8. С. 134–141.

3. Баліна К. Постмодерністська естетика Юрія Андруховича. *Зарубіжна література*. 2007. №9. С. 40–44.

4. Бербенець Л. Текст-пастиш у творчості Юрія Андруховича. Слово і час. 2007. №2. С. 49–59.

5. Бойчук Б. «Перелом» Юрія Андруховича. *Кур'єр Кривбасу*. 2003. №169 (грудень). С. 169–171.

6. Вега М. Карнавальне необароко Юрія Андруховича. *Освіта*. 2005. №12. С. 12–13.

7. Гаврилук Ю. У чому феномен Андруховича. *День*. 2007. 27 червня.

8. Галич А. Асоціонічний світ романів Юрія Андруховича початку ХХІ століття. *Слово і час*. 2008. №8. С. 48–54.

9. Голобородько Я. Шоу Юрія Андруховича. *Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент збірка статей*. Київ: Факт, 2006. С. 7–31.

10. Гундорова Т. Постмодерністська функція Андруховича з постколоніальним знаком питання. Сучасність. 1993. №9. С. 79–83.

11. Запорожченко Ю. Концепт подорожі в сучасному постмодерністському тексті (Ю. Андрухович, А. Стасюк). *Слово і час*. 2009. №7. С. 11–18.

12. Зборовська Н. Завершальний карнавал Юрія Андруховича. *Українська мова та література*. 2001. №48. С. 2–5.
13. Ключковська Я. На «Святі Воскресаючого Духа». *Слово і час*. 1997. №11–12. С. 107–108.
14. Несисюк О. «Енеїда» І. Котляревського та «Рекреації» Ю. Андруховича як знакові твори української літератури. *Укр. мова та л-ра*. 2000. №42. С. 1–2.
15. Павлишин М. Що перетворюється в «Рекреації» Юрія Андруховича? *Сучасність*. 1993. №12. С. 115–127.
16. Харчук Р. Юрій Андрухович – «Орфей хронічний». *Р. Харчук. Сучасна українська проза: постмодерний період : навч. посіб.*. Київ : Академія, 2008. С. 127–153.
17. Шерех Ю. Го-Гай-Го. Про прозу Андруховича і з приводу. *Сучасність*. 1996. №10. С. 123–129.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12–13

Проза Оксани Забужко (нар. 1960) (4 год.)

1. Творчість Оксани Забужко в контексті феміністичної прози.
2. *«Казка про калинову сопілку»* (2000) – феміністична інтерпретація міфу про Каїна і Авеля:
 - а) жанрова природа твору;
 - б) інтертекстуальність, фольклорно-міфологічна поетика;
 - в) ідейно-тематична багато вимірність твору;
 - г) образ Ганни-панни: драма нереалізованої неординарної жінки крізь призму *«історії однієї гордини»* (О. Забужко).
3. Психоаналітичний етюд *«Сестро, сестро»* (1992) як зразок феміністичного твору.

Завдання:

1. Оксана Забужко визначає *«фентезійну»* природу *«Казки про калинову сопілку»*, наголошуючи, що – *«це, певною мірою, сімейна історія (це моя бабуся вміла «узнавать воду під землею»!)*. Дослідники визначають жанр твору як **повість-притчу, повість-міф, повість-метафору**, виконану у «профольклорному» руслі.

Які Ваші думки про жанрову природу твору?

2. Т. Гундорова, як і Г. Грабович, фіксує в *«Казці про калинову сопілку»* основний мотив творчості О. Забужко: *«відкритість до демонічного, відьмацтво – така єдина альтернатива жіночої долі, що не вкладається в рамки узвичаєного життя жінки в патріархальному суспільстві»*.

Чи погоджуєтеся Ви з таким визначенням лейтмотиву?

3. Витлумачте тезу Т. Гундорової: казковий сюжет про «дідову» й «бабину» доньку набуває під пером авторки *«новочасного катастрофічного змісту»*.

Підготуйте повідомлення:

- Особистісний вимір національної історії в романі О. Забужко «Музей покинутих секретів» (2009).

Напишіть есе на тему:

- Оксана Забужко – непоцінований геній в «умовах заблокованої культури»?

Література

1. Агєєва В. Жіночий простір: феміністичний дискурс українського модернізму: монографія. Київ : Факт, 2003. С. 296–302.

2. Башкирова О. Туга за діалогом (Повість О. Забужко «Казка про калинову сопілку»). *Укр. мова та літ.* 2002. №20. С. 31–32.

3. Болюк О. Покращити наш світ: урок-психологічне дослідження за повістю Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку» в 11 класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колеґіумах.* 2010. №4. С. 46–50.

4. Голобородько Я. Психологічні натюрморти Оксани Забужко: Про збірку «Сестро, сестро». *Українська мова та література.* 2005. №15 (квітень). С. 19–20.

5. Гундорова Т. Феміністичний постмодерн. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека : Український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005.

6. Зборовська Н. Жіноче письмо на порубіжжі віків (Леся Українка, Оксана Забужко). *Слово і час.* 2004. №2. С. 32–38.

7. Зборовська Н. Фемінізм як сестровбивство. *Зборовська Н. Код української літератури : проект психоісторії новітньої української літератури : монографія.* Київ : Академвидав, 2006. С. 457–462.

8. Павлюк П. «Мене сестриця з світу згубила...»: Фольклорна основа «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко. *Українська мова та література.* 2007. №2–4. С. 68–70.

9. Рижкова Г. Жанрова природа прозопису Оксани Забужко. *УЛЗОШ.* 2008. №3. С. 28–32.

10. Савченко О. Міфологічне прочитання повісті Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку». *Вивчаємо Українську мову та літературу.* 2007. №32. С. 33–39.

11. Тебешевська-Качак Т. Автобіографізм як принцип нарації та характеротворення у прозі Оксани Забужко. *Слово і час.* 2004. №2. С. 39–47.

12. Харчук Р. Оксана Забужко – авторка першого

українського бестселера. Харчук Р. *Сучасна українська проза: постмодерний період : навч. посібн.* Київ : Академія, 2008. С. 182–198.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14–15

Проза Марії Матіос (нар. 1959) (4 год.)

1. Творчість Марії Матіос у контексті сучасної української літератури. Специфіка творчої манери письменниці.

2. Історичний, філософський, психологічний роман-драма *«Солодка Даруся»* (2004):

а) жанрово-композиційні особливості: риси роману і драми у творі;

б) зв'язок долі героїні з історією народу: *«історія, яка ніколи не припиняє їхати колесами по людях»* (М. Матіос);

в) екзистенційні виміри твору (абсурдність світу, відчуженість людини від суспільства, межові ситуації, проблема вибору, почуття страху, самотності, внутрішнього болю).

3. Сімейна сага в новелах *«Майже ніколи не навпаки»* (2007): жанр, композиція, система образів.

4. Художнє осмислення теми людського переступу, емоційних мотивів злочину. Проблематика, багатовимірність ідеї твору.

Завдання:

1. Чому критика називає М. Матіос *«Стефаником у спідниці»*?

2. Р. Харчук стверджує *«роздвоєність»* Марії Матіос *між «високою» і масовою літературою*. Дослідниця доводить, що письменниця *«стилізує свою прозу під класичну, внаслідок чого з-під її пера з'являються псевдокласичні твори»*.

Доведіть або заперечте ці твердження.

3. За визначенням Д. Павличка, *«Солодка Даруся»* – *«повість, за сюжетом – новела, за шириною охоплення історичних подій – роман, за насиченням оповіді діалогами, прямою мовою – п'єса»*.

4. Д. Павличко назвав *«Солодку Дарусю» «найзагадковішим, найпечальнішим і найправдивішим творінням з усієї сучасної української літератури»*.

Які твори можна поставити в один ряд із цим романом?

5. Яку роль у розумінні авторського задуму відіграє мотто, котрим розпочинається роман *«Майже ніколи не навпаки»*: *«Важить не час, коли відбуваються події, а людина в подіях часу»*.

6. За словами самої авторки, її книга про те, *«що може людське серце, вражене любов'ю і ненавистю, радістю і заздрістю»*. Сформулюйте ідею роману на рівні авторського задуму. Чи вдалося М. Матіос втілити його у творі?

Підготуйте повідомлення:

- Функціональна роль художньої деталі в романах М. Матіос.

Напишіть есе на тему:

- «Солодка Даруся» М. Матіос – драма чи мелодрама?

Література

1. Дроздовський Д. Загибель українського Макондо, або «Майже ніколи не навпаки» URL: <http://www/dt.ua/3000/3680/61302/> (дата звернення: 10.02.2020).

3. Землянська А. В., Кольцова О. Т. Біблійні мотиви у романі М. Матіос «Солодка Даруся». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди*. Сер.: Літературознавство. 2014. Вип. 1 (1). С. 40–48.

4. Матіос М. Від «Білого птаха...» до «Солодкої Дарусі»: інтерв'ю записав І. Грабович URL: Кіно-коло: [www/kinokolo.ua](http://www.kinokolo.ua). (дата звернення: 10.02.2020).

7. Павличко Д. Безодня, куди страшно заглянути (Матіос М. Солодка Даруся. – Львів: ЛА «Піраміда», 2004). *Літ. Україна*. 2005. 20 січня. С. 2.

8. Павлишин Г. Я. Традиційні та новаторські жанрові моделі у прозі Марії Матіос. *Наукові праці*. Чономорський державний університет ім. П. Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Філологія. Літературознавство. Випуск 156. Том 168. С. 86–90.

9. Родик К. Історія без токсикозу. *Книжник-review*. 2005. №9. С. 8–9.

10. Сущенко Н. Про феномен прози Марії Матіос. *Літ. Україна*. 2002. 31 січня. С. 3.

11. Фасоля А. Наближення... Вивчення творчості Марії Матіос на уроках української літератури в профільній школі. *Українська мова і література в школі*. 2009. №7. С. 23–28.

12. Харчук Р. Марія Матіос: між традицією і стилізацією. Харчук Р. Сучасна українська проза: постмодерний період: навч. посібн.. Київ: Академія, 2008. С. 68–73.

13. Червак Б. Феномен «Дарусі» Марії Матіос. *Літ. Україна*. 2004. 2 вересня. С. 6.

14. Якубовська М. Міфологія буття українства у прозі Марії Матіос (Літературний портрет Марії Матіос). *Якубовська М. У дзеркалі слова: есеї про сучасну українську літературу*. Львів: Каменяр, 2005. С. 153–168.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №16–17

Постмодерна драма

(Світлана Новицька (нар. 1966), Неда Неждана (Надія Мірошніченко) (нар. 1971) (4 год.)

1. Тенденції розвитку сучасної драматургії. Жанрово-стильові різновиди драми.

2. Драматичний етюд з фантазіями «Крейзі» Світлани Новицької:

а) жанрово-композиційні особливості твору. Поєднання реального та уявного; функціональна роль елементів «театру свідомості»;

б) проблематика драми.

3. Творчий внесок Надії Мірошніченко в розвиток сучасної української драматургії.

4. Драма «*І все-таки я тебе зраджу*» як сюрреалістична версія біографії Лесі Українки:

а) образ головної героїні;

б) роль інтертекстуальних елементів у творі.

Завдання:

1. **Надія Мірошніченко** визначає сучасну українську драму як *«химерну драму»*: *«Химера – створіння, яке мутує від реальних форм до парадоксальних гібридів, це мутант від реалізму з елементами постмодерну й абсурду, в основі якого узвичаєне сприйняття жорстокості, цинізму, виродження. Цій драмі притаманне поєднання масковості, карнавалізації з безжальною сповідальністю, іронія на межі з чорним гумором і водночас тотальний фатальний трагізм»*.

Чи погоджуєтеся Ви з таким визначенням?

Підготуйте повідомлення:

- Жанрові різновиди сучасної української драми.

Напишіть есе на тему:

- Сучасна українська драматургія і театр: причини конфлікту?
- Феномен Леся Подерв'янського.
- Герой сучасної драми.

Література

1. Бабинська Г. В. Сучасна українська драматургія кінця XX – початку XXI ст.: реальність чи віртуальність. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / редкол.: М. Станкевич, О. Голубець, Н. Урсу та ін.. Тернопіль, 2011. Вип. 1. С. 148–153.

2. Барабан Л. Театр і драма поч. XXI ст. *Українська культура*. 2009. №1. С. 16–17.

3. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання : монографія. Київ : Четверта хвиля, 2006. 510 с.

4. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.

5. Даниленко В. Театр у шухляді: Чи існує сучасна українська драма? *Кур'єр Кривбасу*. 2006. №199. С. 173–179.

6. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. Нью-Йорк, Львів : Літопис, 2009.

7. Когут О. В. Архетипні сюжети та образи в сучасній українській драматургії (1997–2007 р.р.) : монографія. / наук. ред. Л. З. Мороз. Рівне: НУВГП, 2010. С.186.

8. Когут О. Міфологізація урбаністичного часопростору в сюжетах сучасної української драматургії *Слово і час*. 2011. №2. С. 67–74.

9. Когут О. Риси психологізму в постмодерній драмі. *Слово і час*. 2010. №4. С. 94–101.

10. Мафтин Н. У пошуках новітньої Мельпомени: «міфоепічний маньєризм» сучасної української драматургії : рецензія. *Слово і час*. 2007. №2. С. 84–88.

11. Мірошниченко Н. Сучасна українська драматургія: деструкція міфів та пошук нових територій. *Дніпро*. 2009. №1. С. 116–119.

12. Цокол О. Кардинальні та лояльні експерименти з жанровою фактурою драми 1990-х років. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. №29. Київ, 2014. С. 291–301.

Шаповал М. У пошуку героя, або як побачити різницю. *У пошуку театру. Антологія молоді драматургії* / упоряд. Надія Мірошниченко. Київ : Смолоскип, 2003. С. 535–554.

13. САМОСТІЙНА РОБОТА

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні пошуки шістдесятників (7 семестр)
Завдання
I. Опрацювати питання з тем: Тема 2. Лірика Андрія Малишка. Творчість Бориса Олійника. Поезія Ірини Жиленко. Поетичний доробок Дмитра Павличка. Тема 6. Жанр роману у творчому Олеся Гончара. Тема 8. Проза Михайла Стельмаха.
II. Підготувати доповідь, повідомлення на практичні заняття III. Конспекти літературознавчих студій
Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини XX століття (7 семестр)
I. Опрацювати питання з тем: Тема 9. Історична проза Романа Іваничука. Тема 11. Проза Василя Земляка, Володимира Дрозда. Тема 14. Поезія Ігоря Калинця. Тема 15. Київська школа поетів (1965–1968) як історико-літературне явище постшістдесятництва. Тема 18. Творчість Василя Барки.
II. Підготувати доповідь, повідомлення на практичні заняття III. Конспекти літературознавчих студій
Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної української літератури кінця XX–початку XXI століття (8 семестр)
I. Опрацювати питання з тем: Роман «Чорний ворон» Василя Шкляра. Філософська проза Галини Пагутяк. Творчий доробок Олександра Жовни. Тема 25. Напрями і течії в сучасній українській драматургії. Драматургія Ігора Бондара-Терещенка.
II. Підготувати доповідь, повідомлення на практичні заняття III. Конспекти літературознавчих студій

14. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль №1. Ідейно-естетичні виміри пошуки шістдесятників (7 семестр)

ТЕМА 2. Поезія шістдесятництва (6 год.)

Лірика Андрія Малишка (1912–1970) (2 год.)

1. Художній світ лірики митця останнього періоду творчості (Зб. «Дорога під яворами» (1964), «Серпень душі моєї» (1970)). Мотиви та образи.

2. Особливості художнього втілення мотиву «поет і мистецтво» («Роздум» («*Чи встигну я той камінь обтесати...*»), («Поезія» («*Її не купиш цвітом провесен...*»)) та ін.).

3. Пісенна творчість поета («*Пісня про рушник*», «*Стежина*», «*Ми підем, де трави похилі...*» «*Пісня про Київ*», «*Цвітуть осінні тихі небеса...*», «*Вчителько моя...*»).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Чому сучасна критика, ведучи мову про останній період творчості поета, вдається до таких характеристик, як «*новий Малишко*», «*справжній Малишко*»?

2. Які мотиви домінують у пізній ліриці митця?

3. Сформулюйте творче кредо поета, аналізуючи поезії «Роздум» («*Чи встигну я той камінь обтесати...*»), («Поезія» («*Її не купиш цвітом провесен...*»)) та ін.).

4. Доведіть, що Андрій Малишко – «поет фольклорної стихії». З'ясуйте змістове наповнення образів-символів у пісенній ліриці поета.

Література

1. Александрова Г. «Мене народила доля словом...». *Дивослово*. 2013. №6. С. 54–57.

2. Александрова Г. Філософія осягнення слова у творчості Андрія Малишка. Літературознавчі студії : збірник наукових праць. Випуск 1(36). Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. С. 3–13.

3. Барабаш С. **Чарівні джерела поезії: естет. функції фольклоризму в поезиці А. Малишка.** Київ : Вища школа, 1990. 121 с.

4. Букша Т. Материнська любов і синівська вдячність у «Пісні про рушник» А. Малишка: 7 кл.. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. №11. С. 37–38.

5. Грабовська С. Пісенна творчість Андрія Малишка: урок з

вивчення поезії «Пісня про рушник». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. №4. С. 27–28.

6. Литвиненко Г. С. Інтертекстуальне підґрунтя та фольклористичні концепти пісень А. Малишка Літературознавчі студії: збірник наукових праць. Випуск 1(36). Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. С. 67–74.
7. Луцій С. «Буду те говорить, що у серці записано мною...» Дивослово. – 2012. – №11. – С. 27–34.
8. Рогальська М. В. Пісенність у творчому доробку Андрія Малишка. Літературознавчі студії: збірник наукових праць. Випуск 1(36). Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. С. 117–121.
9. Сом М. «Поезія – це діло совісне». Літературна Україна. . 2012. 8 листопада. №43 (5472). С. 1, 6.

Поезія Бориса Олійника (1935–2017) (2 год.)

1. Образ матері в поезії (цикл *«Сиве сонце моє...»* (1978), *«Пісня про матір»*).
2. Громадянська пафосність творів (*«З народом заграватъ не треба...»*, *«Людей, звичайно, більше, ніж народу...»*, *«В оборону хліба»*).
3. Філософія людського буття (*«Вибір»*, *«Ринг»*, *«Ти гукай не гукай, а літа не почують...»*).
4. Художні особливості інтимної лірики (*«Мелодія»*, *«Був я вітром, був я лютим, був я нордом...»*, *«Над Полтавою – літо бабине...»*, *«Вже мою хату замітає холодний вітер...»*).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Визначте особливості творчого почерку Б. Олійника. Доведіть, що мудра й лукава іронічність – риса його стилю.
2. У чому виявляється філософічність лірики поета? Які проблеми порушує він у своїх творах?
3. Витлумачте алегоричні образи, образи-символи у віршах.
4. З'ясуйте, як поєднуються земний і космічний виміри в образі матері у творах Бориса Олійника.
5. Чому автор часто експлуатує форму спогаду в інтимній ліриці? Як це впливає на змалювання образу коханої?
6. Визначте способи засвоєння фольклорної традиції поетом.

Література

1. Басс О. Філософське осмислення сенсу життя у віршах Бориса Олійника. *Літературознавство. Фольклористика. Культурологія*. 2017. Вип. 26. С. 80–89.

2. Борис Олійник. Останнє інтерв'ю: Путін воює за свій народ, а ми повинні воювати за свій / Записала О. Лой. URL: <https://glavcom.ua/interviews/boris-oliynik-ostannje-intervyu-putin-voyuje-za-sviy-narod-a-mi-povinni-voyuvati-za-sviy--412505.html> (дата звернення: 10.02.2020).

3. Ключек Г. **Поетика Бориса Олійника: літ.-критич. нарис. Київ: Рад. письменник, 1989. 330 с.**

4. Мойсієнко А. Неба сягнувши, тривожити небо нове (Роздуми над творами Бориса Олійника). URL: <https://md-eksperiment.org/post/20170518-neba-syagnuvshi-trivozhiti-nebo-nove-rozdumi-nad-tvorami-borisa-oliynika> (дата звернення: 10.02.2020).

5. Моренець В. Борис Олійник: нарис творчості. Київ: Дніпро, 1987. 185 с.

6. Просалова В. Поетичний діалог Бориса Олійника з читачем і світом. Філологічний дискурс. Випуск 9. 2019. С. 148–157. DOI: <https://doi.org/10.31475/fil.dys.2019.09.14>

7. Павлюк І. Борис Олійник. Діапазон – епоха. URL: <https://zolotapektoral.te.ua/ihor-pavlyuk-borys-oliynuk-diapazon-epoha/> (дата звернення: 10.02.2020).

8.Талалай Л. Останній романтик. *Олійник Б. Стою на землі: вірші та поеми*. Київ: Криниця, 2003. С. 5–28.

Поезія Ірини Жиленко (1941–2013) (2 год.)

1. Сповідальність, камерність, інтимна філософічність лірики («Автопортрет у червоному» (1971), «Ярмарок чудес» (1982), «Вечірка у старій винарні» (1994)).

2. Образ ліричної героїні («*Автопортрет*», «*Червоні черепиці*», «*Прокинутися з повним домом щастя!*» та ін.)

Питання та завдання для самоконтролю:

1. З'ясуйте риси художнього стилю І. Жиленко. Доведіть, що сповідальність, камерність, поетизація побутового – його характерні ознаки.

2. Схарактеризуйте образну систему лірики І. Жиленко.

3. Яка функціональна роль казкових елементів у творах?

Література

1. Дроздовський Д. Поринаячи в тайну: структури поетичної суб'єктності у поезіях Ірини Жиленко. *Кур'єр Кривбасу*. 2008. №218–219. С. 300–311.

2. Жиленко І. «Не розбивайте мій ліхтар!» (замість автобіографії). *Жиленко І. Євангеліє від ластівки*. Харків: Фоліо, 2000. С. 15–24

3. Жиленко І. Homo feriens: спогади / передм. М. Коцюбинської. Київ: Смолоскип, 2011. 816 с.

4. Жулинський М. Та, що молиться Богіві віршами. *Жиленко І. Євангеліє від ластівки. Вибрані твори*. Київ: Пульсари, 2006. С. 4–30.

5. Павленко М. Бокал сонця від Ірини Жиленко. *ЛітАкцент*. 2011. 4 лютого. URL: <http://litakcent.com/2011/02/04/> (дата звернення: 11.02.2020).

6. Сардарян К. Г. Творчість Ірини Жиленко у контексті розвитку української літератури другої половини ХХ – початку ХХІ століття: монографія. Київ: Вид. дім Дмитра Бурога, 2016. 391 с.

7. Сулима В. «Жила я просто, ясно, тихо...». *Дивослово*. 2011. №4. С. 49–56.

8. Таран Л. Вікно у сад Ірини Жиленко. *Українська культура*. 2001. №4–5. С. 14–15.

9. Ульяненко О. Високі серпневі сонця Ірини Жиленко. *Книжник-review*. 2001. №1. С. 13.

10. Яровий О. Сміслові контури поезії Ірини Жиленко. *Слово і час*. 2000. №10. С. 45–47.

Лірика Дмитра Павличка (нар. 1929 р.) (2 год.)

1. Багатогранність таланту Дмитра Павличка (поет-пісняр, перекладач, літературознавець, культуролог). Літературна творчість в культурно-історичному контексті 1950–2000 років.

2. Жанрове розмаїття творів:

а) сонет: проблема фарисейства, лицемірства влади («*Коли умер кривавий Торквемада...*»), мотив рідної мови («*О рідне слово, що без тебе я...*»).

б) рубайі («*В людині поміщається Вселенна...*», «*Ніхто не знає правди до кінця...*», «*Дитина мотила піймала...*», «*Чекали ми в пустелі на Мойсея...*», «*Забули пісню. Все в порядку...*», «*Я власну вічність бачу без облуди*», «*Мені сказала рибка золота...*»).

3. Інтимна лірика: спектр переживань ліричного героя («*Очі твої злочинно-гребні...*», «*Твоя душа зіздає і смаглява...*», «*Ти, мов яблуко з галузки...*»).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Законспекуйте:

1. Моренець В. На зрізі контрастних переходів і заперечень (До 70-ліття Дмитра Павличка). *Дивослово*. 1999. №9. С. 49–51.

2. Вивчіть напам'ять поезію «Два кольори».

3. Чи погоджуєтесь Ви з оцінкою діяльності Дмитра Павличка Іваном Дзюбою, який назвав його *«подвижником»*?

4. Проілюструйте прикладами твердження Д. Павличка: *«Саме за рубаями, написаними в різні часи, можна простежити певну послідовність моєї долі. Те, що мені найбільше боліло, з'являлося в дуже лаконічних формулах...»*

5. У чому особливості жанру сонета у творчості Д. Павличка?

6. Як виявляється філософічність інтимної лірики поета?

Література

1. Гордієнко О. Феномен творчості у рубаях Дмитра Павличка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №1. С. 38–41.

2. Грозан Н. Об'єктивація концепту «любов» у поезії Дмитра Павличка. *Учені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2014. Т. 27(66), №4. С. 182–188.

3. Жулинський М. «І вироста він знов і знов із свого болю»: до 90-річчя Дмитра Павличка. *День*. 2019. 28 вересня. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/i-vyrosta-vin-znov-i-znov-iz-svogo-bolyu> (дата звернення: 11.02.2020).

4. **Ільницький М. Дмитро Павличко : нарис творчості. Київ : Дніпро, 1985. 189 с.**

5. Лопушинський І. Духовні постулати Дмитра Павличка у вимірі Української національної ідеї. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2010. №14. С. 2–6.

6. Маслій М. Дмитро Павличко: «Із Олександром Білашем пощастило написати пісню "Два кольори"»: інтерв'ю. *Культура і життя*. 2014. 7 березня (№10). С. 4.

7. Паламар С. Поетика сонетарію Дмитра Павличка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. №3. С. 30–32.

8. Радько Г. Поетика сонетарію Дмитра Павличка у контексті світової традиції. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/kyev_old/2010_1/12_Radko-125-141.pdf (дата звернення: 11.02.2020).

9. Тарнашинська Л. Антропологічні колізії художньої свідомості: жанрово-стильові актуалізації та модифікації у творчості українських шістдесятників. *Слово і час*. 2011. №5. С. 3–15.

ТЕМА 4.

Історичні романи у віршах «Маруся Чурай» (1979), «Берестечко» (1999) Ліни Костенко (2 год.)

2. Історико-фольклорна основа роману *«Маруся Чурай»*. Літературні версії про народну поетесу.

3. Жанрово-композиційні особливості твору.

4. Проблематика роману: паралельні проєкції суспільно-історичного й особистого. Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання.

5. Образ Марусі Чурай у системі образів.

5. Художнє осмислення історичного минулого України в романі *«Берестечко»*: жанр, композиція, проблематика, образ Богдана Хмельницького.

Завдання:

Доведіть або аргументовано заперечте твердження **Михайла Слабошпицького**: *««Маруся Чурай» Ліни Костенко – не просто наша обікрадена й поганьблена історія, не тільки енциклопедія життя українського народу середини XVII ст.. Це історія, яка осмислює сама себе, мислячи історія. Це – партитура вічних мотивів духовного буття народу...»*

Якщо в національному мистецтві є такі твори, як «Маруся Чурай», значить, воно не безнадійне, і не безнадійна доля того слова – воно виживе й вистійть у цьому складному й трагічному світі...».

Підготуйте повідомлення:

- Образи мандрівного дяка та діда Галерника в романі «Маруся Чурай» Ліни Костенко: філософське осмислення альтернативних шляхів національного розвитку України.

- «Маруся Чурай» Ліни Костенко й «Лісова пісня» Лесі Українки: образні паралелі.

Напишіть есе на тему:

- Образ митця в поезії Л. Костенко: борець чи страдник?

Література

1. Барабаш С. Поетична історіософія Ліни Костенко: безсмертя Духу. Херсон : Айлант, 2003. 80 с.

2. Забужко Н. Вивчення роману Ліни Костенко «Маруся Чурай». *Укр. мова і література в школі*. 1989. №11. С. 14–22; №12. – С. 14–22.

4. Загурська Е. Легенди про Марусю Чурай: правда і домисли про українську народну поетесу. *День*. 2006. 16 грудня. С. 6.

5. Ключек Г. Історичний роман Ліни Костенко «Маруся Чурай» : навч. посібник. Кіровоград : Степова Еллада, 1998. 52 с.

6. Павленко М. «Лісова пісня» Лесі Українки і «Маруся Чурай» Ліни Костенко як перегук епох та літературних поколінь: Спроба порівняльного. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіах*. 2009. №1. С. 66–83.

7. **Панченко В. «Поразка – це наука...» (роман «Берестечко»). *Дивослово*. 2010. №3. С. 39–44.**

8. Сливинський О. Народжена з піни морської: (про Марусю Чурай і народну пісню. *Київ*. 2000. №9–10. С. 115–128.

9. Федоренко Т. Вивчення композиційно-сюжетних засобів роману «Маруся Чурай» Ліни Костенко. *Укр. література в загальноосвітній школі*. 2000. №5. С. 22–25.

ТЕМА 6.

Жанр роману у творчому доробку Олеся Гончара (1918–1995) (3 год.)

1. Мотив «любов і війна» в новелістиці О. Гончара («*Модри Камень*», «*За мить щастя*»). Композиція творів, функції обрамлення.
2. Тема війни в романі «*Людина і зброя*» (1960). Проблематика твору.
3. Художня специфіка образної системи роману. Авторське осмислення впливу війни на людину.
3. Історія написання та видання роману «*Собор*» (1968).
4. Антирадянський пафос твору. Функціональна роль вставних оповідань «Чорне вогнище» та «Бхілайське вогнище».
5. Поліфонічність проблематики. Проблема духовності (духовне неблагополуччя: прагматизм, споживацька психологія, безкультур'я, національний нігілізм, руйнування цінностей, проблема відповідальності людини перед минулим і майбутнім).
6. Багатовимірність символічного образу собору.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. 1. Які риси художнього стилю Олеся Гончара простежуються в романах і новелах? До якого літературного напрямку належить творчість митця?

Визначте художні деталі в новелах О. Гончара. Які функції вони виконують?

2. Як художнє обрамлення в новелі «Модри камень» увиразнює ідею?

3. Чому автор подає дві розв'язки в новелі «За мить щастя»?

4. Визначте проблематику роману «Людина і зброя».

5. Як впливає війна на людину? Наведіть приклади з твору.

6. У 1967 р. в інтерв'ю журналу «Україна» Олесь Гончар заявив про свої творчі завдання під час написання роману «Собор»:

«Я зовсім не хотів своїм новим твором побільшувати кількість так званих «виробничих романів». Насамперед мене цікавила... сучасна людина, якій доводиться жити і завершувати свій труд ...на гребені двадцятого віку».

Чи вдалося митцю реалізувати задумане?

4. Чому Григорій Тютюнник так парадоксально відгукнувся про роман «Собор» О. Гончара: *«орлиний, соколиний роман Ви написали, роман-набат! Це написано геніально, тому й страшно, жахливо...»?*

5. Чому роман «Собор» був на 20 років вилучений із літературного обігу? Назвіть привід і причини.

Література

1. Галич В. Постать Олеся Гончара у контексті постмодернізму. *Дивослово*. 2005. №2. С. 55–57.

2. Гончар В. Олесь Гончар: Щоденники (1995): з пам'яті літ. *Слово і час*. 2003. №4. С. 63–73.

3. Гончар О. Щоденники: (нові сторінки). *Літературна Україна*. 2008. №13. С. 3.

4. Ковальчук О. Образ війни у прозі Олеся Гончара: Роман «Людина і зброя». *Дивослово*. 2003. №5. С. 46–47.

5. Марко В. Новели Олеся Гончара «Модри камень» і «За мить щастя»: концептуальні коди. *Дивослово*. 2009. №12. С. 44–47.

6. Наєнко М. Краса вірності. У творчому світі Олеся Гончара. Київ : Дніпро, 1981. 216 с.

7. Гоян Я. Собор української душі : літературний портрет Олеся Гончара. Київ : Веселка, 2005. 62 с.

8. Коваль В. «Собор» і навколо собору. Київ : Молодь, 1989. 272 с.

9. Майданська С. Собор без риштування: про роман «Собор» Олеся Гончара. *Слово Просвіти*. 2008. №4. С. 9.

10. Панченко В. Людина, яка була Собором (О. Гончар). *Народне слово*. 1995. 22 липня.

11. Сверстюк Є. Собор у риштуванні. *Українське слово*. Київ, 1994. Кн. 3. С. 50–68.

12. Федоров В. «Собор» Олеся Гончара крізь призму часу. *Дивослово*. 2018. №5. С. 56–60.

13. Чучук І. Вивчаємо творчість Олеся Гончара за новою програмою (Урок в 11 класі за новелою «Модри Камень»). *Дивослово*. 2018. №4. С. 20–26.

ТЕМА 7.

Проза Михайла Стельмаха (1912 –1983) (3 год.)

1. Автобіографічна діалогія «*Гуси-лебеді летять*» (1964), «*Щедрий вечір*» (1967): образ дитинства.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Чому Михайла Стельмаха вважають прозаїком-ліриком?
2. Яка емоційно-настроява забарвленість повістей «Гуси-лебеді летять...», «Щедрий вечір»? Чим вона обумовлена? Розкрийте значення образів-символів у творах.
3. Порівняйте діалогію «Гуси-лебеді летять...», «Щедрий вечір» М. Стельмаха із «Зачарованою Десною» О. Довженка?

Література

1. Жовтальук О. Єдність світу природи і дитячої душі у творі «Гуси-лебеді летять» Михайла Стельмаха. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. №4. С. 25–27.

2. Загороднюк В. Психологізм творчості Михайла Стельмаха. Київ : Акцент, 2002. 192 с.

3. Марко В. Михайло Стельмах. *Літературно-критичні нариси*. Київ, 1984. Вип.11. С. 91–116.

4. Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 105-річчю від дня народж. письменника / гол. ред. О. М. Куцевол [та ін.]. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 287 с.

5. Панченко В. Під колючими вітрами часу. (Діалогія М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять...» та «Щедрий вечір»). *Стельмах М. «Гуси-лебеді летять...» : повісті*. Київ, 1993. С. 5–20.

ТЕМА 9.

Історична проза Романа Іваничука (нар. 1929) (3 год.)

2. Жанр історичного роману у творчому доробку белетриста.
3. Проблеми манкуртства в романі «*Мальви*» (*Яничари*) (1968). Філософські смисли твору.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Чому твір Романа Іваничука має подвійну назву?
2. Витлумачте поняття «манкурт», «манкуртство». Визначте ключову проблему роману.
3. Схарактеризуйте образ головної героїні Марії, провівши паралелі з образом Богородиці.

Література

1. Бічуя Н. Роман Іваничук: Світ зловив мене, і я тішуся тим: До 70-річчя від дня народження письменника. *Дзвін*. 1999. №7. С. 128–137.

2. Бойко О. «А в серці тільки ти, моя прекрасна, рідна Україно!» Урок позакласного читання в 9 класі за романом Р. Іваничука «Яничари» («Мальви»). *Дивослово*. 2009. №5. С. 16–19.

3. Голота Л. Роман Іваничук: «Моя професія – перо». *Слово Просвіти*. 2009. №21. (28 травня – 3 червня). С. 8.

4. Гусев А. Магія слова Романа Іваничука. *Урядовий кур'єр*. 2008. 15 травня. С. 8–9.

5. Єременко О., Баранова О. Українці на чужині: варіативність буття (за романом «Мальви» Р. Іваничука). *Укр. література в загальноосвітній школі*. 2012. №5. С. 2–5.

6. Копейцева Л. П., Пилипчук В. М. Часопростір як формотворча категорія роману Р. Іваничука «Мальви». *Наукові записки Харківського державного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди*. Серія: літературознавство. Харків: 2014. Випуск 1 (77). Ч. 1. С. 48–55.

7. Соє В. 3 книги минулого нашого народу: урок-конференція за твором Романа Іваничука «Яничари» («Мальви»). *Дивослово*. 2003. №11. С. 43–49.

8. Федорак Н. «Вічні» образи в інтерпретації Романа Іваничука. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Збірник наукових праць. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2012. Вип. 21. С. 782–784.

Змістовий модуль №2. Художньо-стильові особливості літератури другої половини ХХ століття (7 семестр)

ТЕМА 11.

Проза Василя Земляка, Володимира Дрозда.

Проза Володимира Дрозда (1939–2003) (3 год.)

1. Творчі здобутки письменника.
2. Морально-психологічні колізії в романі «Самотній вовк» (1983). Проблема роздвоєння людини.
3. Демонологічний мотив вовкулацтва.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Доведіть або заперечте, що роман В. Дрозда – зразок химерної прози.
2. У чому оригінальність художнього втілення концепції життя як театру в повісті Володимира Дрозда?
3. Висвітліть роль зооморфних перетворень у творі.

Література

1. Дашко Н. Місто як світ абсурду в романі «Вовкулака»

- В. Дрозда. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Випуск XXIII. Част. 3. С. 275–282.
2. Колодій О. Час фарсу, або гра як чинник моделювання узагальнених ситуацій у притчах В. Дрозда «Самотній вовк» і Тимура Пулашова «Плаваюча Євразія». *Вітчизна*. 2000. №9–10. С. 145–148.
3. Манюх Н. Автобіографізм як особливість характеротворення у прозі Володимира Дрозда. *Слово і час*. 2008. №5. С. 81–87.
4. Панченко В.Є. «Гофманіада» Володимира Дрозда та «Гоголіада» Юрія Щербака (два епізоди з історії української літератури 1960 р.р.). *Київ*. 2005. №12. С.144–152.
5. Тарнашиська Л. Розіп'ятий між двох епох : до 80-річчя Володимира Дрозда. *Українська літературна газета*. 2019. №15–18. URL: <https://litgazeta.com.ua/articles/rozip-yatyj-mizh-dvoh-epoch-4/> (дата звернення: 13.02.2020).
6. Терещенко С. О. Система мотивів роману В. Дрозда «Вовкулака» («Самотній вовк»). *Матеріали доповідей V Регіональної студентської наукової конференції «Мова та література як об'єкти філологічного дослідження» 21 березня 2012 р., м. Харків*. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 19–21.
7. Яшина Л. Інтерпретація фольклорного мотиву в повісті В. Дрозда «Вовкулака» («Самотній вовк»). *Нове прочитання забутих сторінок української літератури. Збірник наукових праць*. Донецьк : ДДУ, 1996. С. 81–86.
8. Яшина Л. Проза Володимира Дрозда: міфопоетичний дискурс. Донецьк : Баланс-клуб, 2003. 176 с.

ТЕМА 14.

Поезія Ігоря Калинця (нар. 1939) (2 год.)

1. Ідейно-естетичні пошуки Ігоря Калинця. Оригінальність художнього світу (зб. «Вогонь Купала» (1966), «Пробуджена муза» (1991), «Невольничча муза» (1991), «Тринадцять алогій» (1991)).
2. Своєрідність міфопоетики, язичницьке сприймання світу. Мотиви та образи поезії (цикли *«Звернення зі стін»*, *«Дивосвіт»*).
3. Глибинність і вишуканість поетичних образів інтимної лірики (цикл *«Кохання у семи барвах»*, *«Очі»*, *«Раптом та ніч, уповання довгого трунок...»*, *«Я радо йду у твій полон...»*, *«Несеш у брунатному тілі...»*, *«Ми бігли...»*, *«Осінь»*).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. У чому виявляється неординарність художнього мислення й новаторство Ігора Калинця?

2. З'ясуйте особливості міфопоетики митця. Яких змін зазнають традиційні язичницькі символи?

Література

1. Борисюк І. В. **Концепт письма в ліриці Ігоря Калинця. Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки.** 2017. Т. 195. С. 3–11.

2. Гаврилюк Н., Федорчук О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному мовленні Б.-І. Антонича та І. Калинця. *Лінгвостилістичні студії.* 2015. №2. С. 16–23.

3. Гузар З. Логос Ігоря Калинця: Україна і Універсум. Українське слово. 1993. 26 лютого, 5 березня. С. 4.

4. Гусар-Струк Д. Невольнича туга, або Як «орати метеликами». *Калинець І. Невольнича муза.* Балтимор-Торонто : Смолоскип, 1991. С. 3–10.

5. Ільницький М. Ключем метафори відімкнені вуста: Поезія Ігоря Калинця. Париж–Львів–Цвікау: Зерна, 2001. 146 с.

6. Калинець І. «Треба вміти вчасно замовкнути, аби не стати нудним і банальним» : інтерв'ю Я. Ковалів з І. Калинцем. *День.* 1997. №51(99). 25 березня. С. 10.

7. Неборак В. Міф про поета. *Калинець І. Слово триваюче : поезії.* Харків : Фоліо, 1997. С. 12–18.

8. Турчин М. М. Національна іманентність текстів Ігоря Калинця. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія».* Сер. : Філологія. Літературознавство. 2011. Т. 166. Вип. 154. С. 115–119.

ТЕМА 12.

Поезія Миколи Вінграновського (1936–2004) (3 год.)

1. Творча еволюція поета «абсолютного слуху»: від «глобалізації» (зб. «Атомні прелюди» 1962 р.) до «інтимності» (зб. «На срібнім березі» (1978)).

2. Специфіка творення художнього образу («*Вас так ніхто не любить. Я один*», «*У синьому небі я висіяв ліс...*» та ін.). Загальнолюдські, національні мотиви крізь призму «інтимного самоспостереження»

3. Книга «Цю жінку я люблю» (1990) – антологія інтимної лірики М. Вінграновського: образи кохання й коханої («*Сеньйорито акаціє, добрий вечір...*», «*Я сів не в той літак*»).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Законспектуйте:

Гальчук О. Лірична сповідь Миколи. *Слово і час.* 2007. №4. С. 3–12.

2. Вивчіть напам'ять поезію «Сеньйорито акаціє, добрий вечір!».

3. Чи погоджуєтеся Ви з думкою Оксани Гальчук, що, на відміну від французького класика Стендаля, який виокремлював **«пристрасть-кохання»**, **«пристрасть-честолюбність»**, **«пристрасть-потяг»** і **«фізичну пристрасть»**, М. Вінграновський подав набагато ширшу типологію кохання, тонко змальовуючи різні його стадії та грані, кольори та звуки?

4. Які особливості художнього образу в поезії Миколи Вінграновського?

Література

1. Богдан С. Міфотворчість Миколи Вінграновського (на прикладі поезії «У синьому небі я висіяв ліс...». *Слово і час*. 2009. №7. С. 24–32.

2. Богдан С. Словобоязливість як явище, або Чи був насправді кінь?: етюди про два твори і один страх Миколи Вінграновського. *Дивослово*. 2010. №7. С. 53–55.

3. Глівінська Л. «Слово моє, сила моя, славо...». *Дивослово*. 2011. №3. С. 32–35.

4. Гармонія парадоксів як художнє надзавдання: Микола Вінграновський. *Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління : історико-літературні та поетикальні аспекти*. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. К. : Смолоскип, 2010. С. 282–333.

5. Ільницький М. Світогляд і талант: творчість Миколи Вінграновського. *Укр. мова і література в школі*. 1990. №3. С. 15–24.

6. Осадчий В. «В зелені під серцем ворухнулася весна...» Поезія М. Вінграновського. *Дивослово*. 2002. №9.

7. Салига Т. Микола Вінграновський : літературно-критичний нарис / ред. А. М. Макаров. Київ : Радянський письменник, 1989. 167 с.

8. Салига Т. «...Цей Микола Вінграновський...» (Аналіз одного твору). *Слово і час*. 2011. №11. С. 56–65.

9. Старовойт Л. Мотиви і образи лірики Миколи Вінграновського. *Питання літературознавства : науковий збірник*. Чернівці : Рута, 2007. С. 74–81.

10. Юзьків Г. Любовна лірика в ранній поезії М. Вінграновського. *Слово і час*. 2011. №11. С. 66–71.

ТЕМА 15.

Київська школа поезії (1965–1968) як історико-літературне явище постшістдесятництва (6 год.)

1. Історія виникнення та естетичні засади Київської школи. Спроба реалізації в поезії «триєдності свободи» (свободи творення, свободи особистості і свободи народу).

2. Творчість **Миколи Воробйова (нар. 1941)** (зб. «Слуга півонії» (2003)). Риси художнього стилю: кольорові проєкції, символічні парадокси (*«Поночіло...», «Пестячи розквітлі троянди...», «багатство холодних вітрів...», «жовті листочки тополь...», «садок білів...», «слова лише фіксують миті...»*).

3. Оригінальність поетичного мислення **Василя Голобородька (нар. 1945)** («Калина об Різді» (1992), «Слова у вишиваних сорочках» (1999)).

3. Жанр верлібру у творчому доробку митця. Мотиви та образи (*«Балада про кривавих солов'їв», «Квітка на воді», «Ми йдемо»*).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Які причини виникнення Київської школи поезії?
2. Хто із митців складав «осердя» Київської школи?
3. Яким чином поети спростували псевдохудожні настанови «соцреалізму»? Схарактеризуйте естетичну концепцію літературного об'єднання.

4. Які функції виконувала метафора у творах «киян»?

5. Як на рівні художньої форми реалізувався принцип свободи творення?

6. Витлумачте характеристику **Володимиром Моренцем** лірики М. Воробйова: *«означена геніальним абсурдом... Звісно, коли розуміти абсурд філософськи – як невідповідність чогось загальноприйнятим уявленням чи нормам»*.

7. Доведіть, що М. Воробйов тяжіє до медитативно-образних способів розвитку думки у віршуванні, близьких до японської школи «хоку». Наведіть приклади поезій М. Воробйова, в яких зміна стану природи спричиняє зміну стану людини.

8. Схарактеризуйте поетичний світ Василя Голобородька.

9. Визначте специфіку експлуатації жанру верлібру у творчості митця.

10. Знайдіть у поезіях Василя Голобородька образи, які мають міфологічне, фольклорне підґрунтя. Які нові смисли з'явилися в них завдяки авторській інтерпретації?

Література

1. Беценко Т. До питання мови і поетичного стилю Василя

- Голобородька. *Дивослово*. 2019. С. 27–33.
2. Василь Голобородько. Біографія поета. Загальні риси і тематика творчості. *Українська мова та література*. 2008. №13–16. С. 26–33.
 3. Дмитренко Ю. Орнітоморфні символи поезії Василя Голобородька. *Слово і час*. 2002. №7. С. 71–74.
 4. Каплюк Г. Стильові особливості поетів Київської школи. *Слово і час*. 2002. №4. С. 70–72.
 5. Ковалів Ю. Київська поетична школа. *Дивослово*. 2010. №12. С. 43–47.
 6. Підпалий А. Безпунктуаційна несеgmentована нова поетична форма. *Слово і час*. 2002. №11. С. 81–82.
 7. Снет С. Київська школа поетів: Василь Голобородько, Віктор Кордун, Михайло Григорів, Микола Воробйов. *Українська мова та література*. 2008. №13–16. С. 22–25.
 8. Масловська Т. О. Поети Київської школи. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2011. №2. С. 76–79.
 9. Пастух Т. Київська школа поетів та її оточення (модерні стильові течії української поезії 1960–90-х років) : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 700 с.
 10. Тарнашинська Л. «Епоха світання» пост шістдесятників: поезія Віктора Кордуна на лезі «між». *Слово і час*. 2002. №1. С. 27–34.
 11. Чепурняк Т. О. Образна система поезій у прозі В. Голобородька та М. Воробйова : електронний ресурс URL: <http://eprints.ua.edu/810/1/obrazna.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
 12. Чеховська Л. Ідея патріотизму в художньому творі та її відкриття за допомогою герменевтичного аналізу (Василь Голобородько «Ми йдемо»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2014. №6. С. 20–27.
 13. Шутенко Ю. Поетичний світ В. Голобородька. *Дивослово*. 2004. №11. С. 18–22.

ТЕМА 17.

Поезія митців Нью-Йоркської групи (1958)

(Богдан Бойчук (нар. 1927), Емма Андіївська (нар. 1931), Юрій Тарнавський (нар. 1934) та ін.) (6 год.)

1. Нью-Йоркська група: історія виникнення, естетичні орієнтири, філософське підґрунтя.
2. Творча особистість **Емми Андіївської**: вектори реалізації. Риси художнього стилю. Герметична поезії

(«В пелюстці кожній – всіх галактик начерк...» із циклу «Фаланги»).

3. Оригінальність художнього мислення Богдана Бойчука («*Десь суть була...*», «*Поезія*», «*Україна*»).

4. Тема «ніщоти» у творчості Юрія Тарнавського («*Автопортрет*», «*Україна*», «*Антиукраїна*»).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Законспекуйте:

Павличко С. Нью-Йоркська група в контексті модернізму. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях і колегіумах. 2000. №3. С. 25–36.

2. Напишіть есе на тему:

- Патріотична поезія нью-йоркців.
 1. Які версії виникнення Нью-Йоркської групи та її назви вам відомі?
 2. Що об'єднувало представників Нью-Йоркської групи?
 3. Чому саме екзистенціалізм був філософським підґрунтям Нью-Йоркської групи?

Література

1. Астаф'єв О. «Нью-Йоркська група»: до генези назви.

Слово і час. 1998. №2. С. 14–18.

2. Бойчук Б. Декілька думок про «Нью-Йоркську групу» і декілька задніх думок. *Сучасність*. 1979. №1. С. 21–25.

3. Водоплязька С. Антологія трансцендентної самотності Емми Андієвської. *Слово і час*. 2004. №1. С. 49–53.

4. Гусар-Струк Д. Як читати поезії Емми Андієвської // *Українське слово*. К., 1994. Кн. 3. С. 216–223.

5. Зінченко Н., Чернусь Ю. Образний світ поезії Богдана Бойчука. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. №7–8. С. 12–14.

6. Ільницький М. Меандри внутрішніх краєвидів. Творчість поетів Нью-йоркської групи. *Дзвін*. 1995. №7. С. 129–145.

7. Ковалів Ю. У лабіринтах метафори Емми Андієвської (50–80-і роки). *Слово і час*. 2010. №9. С. 23–30.

8. Котик-Чубінська М. Кохання в «Ідеалізованій біографії» Юрія Тарнавського: поміж вірою і відчаєм. *Слово і час*. 2010. №5. С. 46–55.

9. Лисенко Т. Мікро- і макросвіти у творчості Емми Андієвської. *Слово і час*. 2004. №1. С. 45–49.

10. Пастух Т. Нью-Йоркська група поетів: розкіш промовляння. *ЛітАкцент*. 2016. 23 вересня. URL: <http://litakcent.com/2016/09/23/nju-jorkska-hrupa-poetiv-rozkish-promovljannja/> (дата звернення: 11.02.2020).

11. Смерек О. Колорит художнього світу Емми Андієвської. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2003. №4. С. 48–56.

12. Шаф О. Образи геометричних фігур у сонетах Емми Андієвської останнього десятиріччя (збірки «Півкулі і конуси», «Рожеві казани»). *Слово і час*. 2010. №10. С. 71–76.

ТЕМА 18.

Роман «Жовтий князь» (1963) Василя Барки (1908–2003)
(3 год.)

1. Історія написання твору. Фактологічна основа. «Жовтий князь» В. Барки у контексті літератури про голодомор в Україні.

2. Жанр твору.

3. Змістові лінії роману:

а) *«реалістичне зображення нещастя в сім'ї селянина»;*

б) *«психологічні нарисы; опис незвичайних перемін у душевному стані кожного в родині, що вже гине»;*

в) *«метафізичний вимір, властиво, духовний; висвітлення декотрих явищ із... вищої сфери, а також явищ із світу темних могутностей, незамиримо ворожих людській природі»* (В. Барка).

3. Проблематика роману («життя на межі смерті», «фізичний і духовний голод», «людська і національна гідність», «новітнє варварство», «батьки і діти», «історична пам'ять»).

4. Образна система. Символіка образів (Жовтий князь, церковна чаша). Символічність жовтого кольору.

5. Ідея твору: соціальний та релігійно-філософський виміри.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Які джерела використовував Василь Барка при написанні роману «Жовтий князь»?

Які жанровизначення твору вам відомі? Доведіть або заперечте визначення жанру твору **О. Ковальчуком**: *«сімейна хроніка невідворотно перетворюється в мартиролог»*.

2. Чи погоджуєтеся ви з думкою **Н. Князевої**, що центральний образ роману – голод?

3. Розкрийте художні смисли символічного образу жовтого князя.

4. Схарактеризуйте сім'ю Катранників, стосунки в родині, ціннісні орієнтири.

5. Визначте соціальний та психологічний конфлікти роману. Як їхнє вирішення працює на ідею твору?

6. Висвітліть теософську концепцію роману «Жовтий князь» В. Барки.

Література

1. Барабаш Ю. Апокаліпсис від Василя Барки (Роман «Жовтий князь» у контексті літературної апокаліптики). *Дивослово*. 2011. №8. С. 52–62.

3. Жулинський М. У світлі віри. Барка В. Жовтий князь. Київ, 1991. С. 5–22.

4. Забарний О. Роман Василя Барки «Жовтий князь» // *Дивослово*. 1996. №10. С. 30–34.

5. Карпенко В. Зустрічі з Василем Баркою. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2011. №6 (105). С. 90–98.

6. Конквест Р. Жнива скорботи: радянська колективізація і голодомор. Київ : Либідь, 1993. 384 с.

7. Кульчицька М. Християнська парадигма художнього осягнення тоталітарної дійсності в романах В. Барки «Рай» і «Жовтий князь». *Волинська філологічна : текст і контекст. Інтертекстуальність у системі художньо-філософського мислення : теоретичні й історико-літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип.7. / упоряд. Л. К. Оляндер. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. С. 128–145.

8. Марко В. І зойкнуло слово... Голод і література. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Кіровоград, 1997. Вип. II. С. 22–32.

9. Павлів І. Роман «Жовтий князь» – один з найпомітніших творів української прози ХХ століття: Урок в 11 класі. *Дивослово*. 2010. №10. С. 9–14.

10. Піскун О. «Над обмеженою реальністю видимого». (Життя і творчість Василя Барки). *Укр. мова і література в школі*. 1999. №3. С. 32–36.

11. Федоренко Т. Композиційний аналіз роману «Жовтий князь» Василя Барки. *Укр. література в загальноосвітній школі*. 1999. №4. С. 21–25.

**Змістовий модуль №3. Тенденції розвитку сучасної
української літератури кінця XX– початку XXI століття
(8 семестр)**

ТЕМА 20. (20 год.)

Поезія Ігора Римарука (1958–2008) (7 год.)

1. Творча біографія **Ігора Римарука**. Риси художнього стилю.
2. Художній світ поетичної книги *«Діва Обида»* (2000):
 - а) філософія людського буття: осмислення сенсу життя, свого призначення (*«У найпершу ніч...», «Різдво», «Зірка»*);
 - б) мотив сакральності поетичного слова (*«Коли світанок давні вірші...»*);
 - в) художнє осягнення місії митця (*«Там, у садку, де здійснюються сходи...», «Стилет і стилос – повелось іздавна...»*);
 - д) язичницько-християнська основа ключових образів збірки (*«Діва Обида»*).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Напишіть есе на тему:

Елітарна поезія Ігора Римарука.

Література

1. Анісімова Н. *«І заміміє поруч слово – мій духівник і наглядчач...»* (Деякі аспекти модерністичної поетики **І. Римарука**). *Дивослово*. 2003. №5. С. 4–9.
2. Анісімова Н. Іпостасі образу чоловіка в поезії Ігоря Римарука. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Міжвузівський збірник наукових статей. Лінгвістика і літературознавство. К., 2004. Вип. 9. С. 149–158.
3. Анісімова Н. «...Немов крізь пальці, витекли віки...»: есхатологічна модель світу в «Бермудському трикутнику» Ігоря Римарука. *Слово і час*. 2010. №8. С. 94–109.
4. Борисюк І. Міфологічні джерела поезії Ігоря Римарука. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. Київ, 2012. С. 261–268.
5. Голобородько Я. Поетична меритократія: Василь Герасим'юк, Ігор Римарук, Тарас Федюк. Київ: Факт, 2005. 108 с.
6. Комаренець І. В. Художньо-стильова еволюція Ігоря Римарука. *Наукові записки*. Том 150. Філологічні науки

(Літературознавство) / Національний університет "Києво-Могилянська академія". 2013.

7. Кріль Н. Сучасний літературний процес в Україні його перспектив. *Українська мова і література в школі*. 2006. №1. С. 26–27.

8. Тарасюк Г. «І заміє поруч слово – мій духівник і наглядач» (рефлексії на «Діву Обиду» І. Римарука). *Літературна Україна*. 2002. 14 березня. С. 6.

9. Федюк Т. Реставрація зниклих літер (про Римарука) // *Книжник-геу*. 2002. №4. С. 1–4.

10. Щепна І. «Ерос тут не живе. Розкриває обійми Танатос...». *Українське літературознавство*. 2017. Випуск 82. С. 175–189.

11. Яструбецька Г. Українська експресіоністична меритократія кінця ХХ – початку ХХІ століття: поезія І. Римарука. *Волинська філологічна: текст і контекст*. 2013. Вип. 16. С. 291–304.

Поезія Оксани Забужко (нар. 1960) (7 год.)

1. Художня презентація мотиву зв'язку поколінь в поезії «*Рядок з автобіографії*».

2. Філософія буття митця у творі «*Фесрія про диригента свічок*»;

3. Опозиція людської справжності і фальші у «*Вступі до естетики пози (Чернетка трактату)*»;

4. Образ ліричної героїні, емоційно-почуттєвий спектр інтимної лірики («*І двері розчахнулись – і за ними...*», «*«Коханий» – я пишу це слово навпрошки*», «*Така кругла, як глобус...*»).

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Напишіть есе на тему:

- Оксана Забужко – невизнаний геній?
 2. Чи можна вважати поезію О. Забужко феміністичною?
 3. Які риси художнього стилю поетеси простежуються в аналізованих вами творах?

Література

1. Андріяшик О. **Оксана Забужко**: «Пишу для таких, як сама». *Літературна Україна*. 2010. 6 травня. С. 7.

2. Анісімова Н. П. «...Все ще можна зіграти інакше...»: театралізований світ навиворіт у поезії Оксани Забужко. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2014. №4. С. 7–12.

3. Буряк О. Філософічність інтимної лірики Оксани Забужко. *Наукові записки ЦДПУ ім. В. Винниченка*. Серія:

Філологічні науки. Випуск 162. 2017. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. С. 75-85.

4. Грачова Т. Феномен поетичного мислення О. Забужко у контексті постмодерного літературного простору. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства* : збірник наукових праць / відп. ред. І. В. Сабадош. Вип. 16. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. вищ. навч. заклад «Ужгородський нац. ун-т». Ужгород : Говерла, 2011. С. 84–86.

5. Лобовик І. Диригент останньої свічки. *Вітчизна*. 1992. №2–3. С. 149–154.

6. Таран Л. Про О. Забужко. *Українська мова та література*. 2003. №10. С. 12–14.

7. Мислива В. Паратекстуальні елементи у творчості Оксани Забужко. *Літературознавчі студії* / за ред. П. В. Білоуса. Житомир: ЖДУ, 2011. Випуск 5. С. 110–117.

8. Тарасова Н., Люлька В. «Жіночність» як один із провідних концептів у поезії О. Забужко. *Лінгвістичні студії. Філологічні науки. Літературознавство*. 2014. №17. 29–36.

9. Ткач Л. Стверджуючись у мовомисленні (Творчість Оксани Забужко у трьох контекстах). *Урок української*. 2001. №4. С. 10–16.

10. Ушкалов Л. Дзеркала Оксани Забужко. *Забужко О. Друга спроба : Вибране*. Київ : Факт, 2009. С. 5–17.

11. Шаф О. Лірика Оксани Забужко: альтернативна культурна версія. *Дивослово*. 2015. №6. С. 47–52.

12. Шерех Ю. Позиція відкритої літературної свідомості. *Знак нескінченності : збірка поезій* / упоряд. Л. Фінкельштейн. Київ : Факт, 2002. 228 с.

Поезія Сергія Жадана (нар. 1974) (6 год.)

1. Творча постать Сергія Жадана в контексті сучасної української культури.

2. Поетичні медитації С. Жадана – осягнення діалектики проминального і вічного («*Червень дозрівав, немов зерно...*», «*Музика, очерет...*», «*слухай але мовчи*»).

3. Мотив життя і смерті в поезії «*Смерть капітана річкового флоту*».

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Напишіть есе на тему:

- Діалог із читачем Сергія Жадана.

2. Чи оригінальне художнє мислення С. Жадана? В чому це виявляється?

Література

1. Антипович Т. «Поетичний код **С. Жадана**: дерево на даху, або Господня арматура». *Міжнар. Ін-т лінгвістики і права. Вісник*. Вип. 3. Київ: Міжнар. Ін-т лінгвістики і права. 1999. С. 253–256.
2. Біла А. Від ломки до ломки: лірика Сергія Жадана. *Слово і час*. 2002. №1. С. 35–48.
3. Бойчук Б. Троїсті музиканти (Жадан – Карпа – Андрухович). *Кур'єр Кривбасу*. 2005. №183. С. 201.
4. Голобородько Я. Сергій Жадан: критична маса естетичних альтернатив. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №1. С. 31–35.
5. Голобородько Я. Саундтреки свідомості. Стиль Сергія Жадана. *Артеграунд. Український літературний істеблішмент*: Збірка статей. Київ : Факт, 2006. С. 61–78.
6. **Дзюба І. Чорний романтик: Сергій Жадан. Київ : Либідь, 2017. 112 с.**
7. Соловей О. Солодкий привид Жадана. *Кур'єр Кривбасу*. 2008. №222–223. С. 333–338.
8. Харчук Р.Б. Сергій Жадан – «Вічний Підліток». Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. Посібн. Київ : Академія, 2008. С. 209–216.
9. Щербатюк А. «Винничук, Андрухович, Жадан...». *Літературна Україна*. 2018. 27 вересня. С. 4.

ТЕМА 21. (20 год.)

Творчість Галини Пагутяк (нар. 1958) (6 год.)

1. Художнє осягнення проблем буття сучасної людини в новелах **Галини Пагутяк** («*Ранок без вечора*», «*Потрапити в сад*», «*Душа метелика*»). Притчовість, філософічність творів.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Які проблеми домінантні у творах Галини Пагутяк?
2. У чому виявляється філософічність її новелістики? Які філософські напрями, течії – джерело її художньо-філософської концепції людини?
3. Розкрийте символіку образу саду в новелі «Потрапити в сад».
4. Витлумачте метафоричну назву новели «Душа метелика».

Література

1. Біла І. Мотив блудного сина у творах Галини Пагутяк. *Вісник Львівського університету*. Серія : іноземні мови. 2012. Вип. 20. Ч. 1. С. 46–50

Голобородько Я. Ірраціо-WORLD Галини Пагутяк. *Кур'єр Кривбасу*. 2008. №222–223. С. 288–297.

2. Голобородько Я. Ірраціональні модули Галини Пагутяк. Літературознавчий есей. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №11. С. 2–6.

3. Гребенюк Т. **Форми художньої умовності у прозі Галини Пагутяк. Дивослово**. 2013. №5. С. 43–48.

5. Логвіненко Н. «Одна з найсамобутніших і найтаємничіших мислителів новітньої літературної доби». **Вивчення фантастичних творів Галини Пагутяк. Українська література в загальноосвітній школі**. 2012. №11. С. 35–40.

6. Тебешевська-Качак Т. Жанрово-стильові домінанти «експериментальної прози» Галини Пагутяк. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. Івано-Франківськ, 2007. Вип. 13–14. С. 86–94.

7. Підпригора С. Українська експериментальна проза ХХ – початку ХХІ століть: художні координати. *Дивослово*. 2019. №12. С. 26–33.

Роман «Чорний ворон» (2009)

Василя Шкляра (нар. 1951) (8 год.)

1. Творчість Василя Шкляра в контексті сучасної масової літератури.

2. Роман **«Чорний ворон»** (2009): історична основа, проблематика, система образів, жанрові особливості.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. В одному з інтерв'ю Василь Шкляр висловив думку, що *«література не повинна бути відображенням життя. Це, так би мовити, паралельний світ»*. Чи дотримується письменник цього принципу у творчості?

2. Які жанрово-композиційні особливості «Чорного ворона»?

3. Схарактеризуйте систему образів крізь призму реалістичного, романтичного, містичного.

Література

1. Бриних М. Василь Шкляр. Таємниця – це тільки магніт. *Україна молода*. 2008. №34 (20 лютого). С. 10.

2. Лілік О. «Жодна катастрофа не ставить хрест на меті». Матеріали до вивчення роману Василя Шкляра «Залишенець» (Чорний ворон). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. №7–8. С. 37–41.

3. Матіос М. Василь Шкляр – «кілер» авторитетів? *День*. 2004. 16 червня. С. 7.

4. Насенко М. Ще про «Чорного ворона» і вороння... *Літературна Україна*. 2011. 17 березня. С. 4.
5. Пономаренко В. Оновлення жанру історичного роману: «Залишенець. Чорний Ворон» Василя Шкляра. *Філологічний часопис*. Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини, 2018. Вип. 2(12). С. 101–109.
6. Пономаренко В. Художнє моделювання визвольної боротьби українського народу в романі Василя Шкляра «Чорний Ворон». *Науковий вісник*. Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського: збірник наукових праць / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. Миколаїв, 2016. Вип. 2 (18). С. 185–192.
7. Романенко О. В. «Чорний Ворон» Василя Шкляра: між високою та масовою літературою? *Наукові праці. Наук.-метод. журнал*. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2010. Вип. 128. Філологія. Літературознавство. Т. 141. С. 85–89.
8. Стадніченко О. Роман Василя Шкляра «Чорний Ворон»: історична та художня правда. *Вісник Запорізького національного університету*. №2. 2010. С. 307–312.
9. Штонь Г. Кураж вседозволеності. *Сучасність*. 2010. №3. С. 194–203.

Проза Олександра Жовни (нар. 1960) (6 год.)

1. Творчий доробок Олександра Жовни в літературі й кінематографії. Оригінальність творчої манери митця.
2. Проблема «miteць і суспільство» в оповіданнях *«Вдовушка»* і *«Маленьке життя»*:
 - а) особливості сюжетобудови;
 - б) образи Каті і Пилипка: світоглядні та естетичні орієнтири;
 - в) роль художньої деталі у творі.
3. Епістолярна повість *«Її тіло пахло зимовими яблуками...»*: форма оповіді, відтворення жіночої і чоловічої психології.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Визначте риси художнього стилю Олександра Жовни.
2. Що забезпечує популярність творів прозаїка? Які елементи масової літератури наявні в його творах?
3. Митець стверджує, що його літературний кумир – Антон Чехов. А з якими українськими письменниками відчувається спорідненість творчої манери О. Жовни?
4. **Наталя Панасва** критикує прозаїка за традиційність висвітлюваних тем: *«Оповідання... як кажуть у вузьких колах молодих письменників, на тему «дідизму» і «бабизму»*. Чи погоджуєтеся Ви з цією думкою? Чому?

5. За словами **Володимир Панченко**: «Не знайдете у Жовни тієї суміші мефістофельського садонізму, українського „мазохізму”, нестримної еротичної екзальтації і «блатного» молодіжного сленгу. Олександр нерідко будує свої сюжети на інтризі незвичайного випадку, пригоді, в них є свої сюрпризи і загадки, несподівані розв’язки, часом – серпанок містики».

Доведіть або заперечте це твердження. Наведіть приклади.

Література

1. Бондар В. Рання проза: пошуки власного стилю. *Жовна О. Маленьке життя*. Кіровоград : ПВЦ «Мавік», 2004. С. 3–10.

2. Габор В. Його степова зоря. Проза нової та найновішої генерації (О. Жовна з Кіровоградщини). *Кур’єр Кривбасу*. 1996. №12 (67–68).

3. Габор В. У гостях в Олександра Жовни в Новомиргороді. *Кур’єр Кривбасу*. 2016. №317/319. С. 262–266.

4. Голик О. «Як навчити відчувати душу, розуміть, що десь комусь болить»: Інтегрований урок за оповіданням О. Жовни «Маленьке життя» у 5-му класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. №6. С. 36–47.

5. Корінь А. Письменник, чий пророцтва збуваються. *Кіровоградська правда*. 2000. 18 січня.

6. Котик І. Нормальні ненормальні Олександра Жовни. *ЛітАкцент*. 2015. 2 липня. URL: <http://litakcent.com/2015/07/02/normalni-nenormalni-oleksandra-zhovny/> (дата звернення: 12.02.2020).

7. Куценко Л. Це диво називають воскресінням. *Дзвін*. 1994. №1. С. 144–146.

8. Небеленчук І. Оповідання О. Жовни "Маленьке життя" в контексті літератури рідного краю. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. №1. С. 22–26.

9. Панченко В. Запрошення до потойбіччя. *Жовна О. Вдовушка*. Кіровоград, 1996. С. 3–5.

10. Соколова В. Інтрига, пригода, сюрпризи і загадки. Складові творчого портрету Олександра Жовни. *Народне слово*. 2000. 31 серпня. С. 3

11. Федосій О. О. Художнє моделювання образу мистецтва у творчій спадщині Олександра Жовни. *Науковий вісник ВНУ ім. Л. Українки. Філологічні науки*. Літературознавство. 2010. №21. С. 43–47.

ТЕМА 25.

Драматургія Ігоря Бондара-Терещенка (нар. 1964) (7 год.)

1. Радіоп'єса «*Пастка на миші*» І. Бондара-Терещенка:

а) модель постіндустріального світу як замкнутого простору; символічні образи;

б) опозиція «маскулінне – фемінне»: прийом маски, підтекстові смисли діалогу і ситуації.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Доведіть, що п'єса – зразок постмодерністської драми.
2. Витлумачте підтекст діалогу чоловіка і жінки .
3. Яка функціональна роль символічних образів у драмі?
4. Поясніть художній смисл фіналу п'єси.

Література

1. Бабинська Г. В. Сучасна українська драматургія кінця XX – початку XXI ст.: реальність чи віртуальність. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / редкол.: М. Станкевич, О. Голубець, Н. Урсу та ін.. Тернопіль, 2011. Вип. 1. С. 148–153.
2. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання : монографія. Київ : Четверта хвиля, 2006. 510 с.
3. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
4. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. Нью-Йорк, Львів : Літопис, 2009.
5. Когут О. В. Архетипні сюжети та образи в сучасній українській драматургії (1997–2007 р.р.): монографія. / наук. ред. Л. З. Мороз. Рівне: НУВГП, 2010. С.186.
6. Когут О. В. Архетипні образи: Він і Вона в сюжетах сучасної української драматургії URL: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=10351&chapter=1> (Дата останнього звернення: 10.02. 2020).
7. Когут О. Міфологізація урбаністичного часопростору в сюжетах сучасної української драматургії *Слово і час*. 2011. №2. С. 67–74.
8. Когут О. Риси психологізму в постмодерній драмі. *Слово і час*. 2010. №4. С. 94–101.

9. Мірошниченко Н. Сучасна українська драматургія: деструкція міфів та пошук нових територій. *Дніпро*. 2009. №1. С. 116–119.

10. Цокол О. Кардинальні та лояльні експерименти з жанровою фактурою драми 1990-х років. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. №29. Київ, 2014. С. 291–301.

15. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЕЗАМЕНАЦІЙНОЇ ВІДПОВІДІ

Рівні	Кількість завдань	Максимальна кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів за завдання рівня	Максимальна кількість балів за відповідь
I	3	2	6	40
II	1	14	14	
III	1	20	20	

СПІВВІДНОШЕННЯ КІЛЬКОСТІ БАЛІВ ІЗ ОЦІНКОЮ

Кількість балів	Оцінка
40–36	«5» (А – «відмінно»)
35–31	«4» (В – «добре»)
30–26	«4» (С – «добре»)
25–21	«3» (Д – «задовільно»)
20–16	«3» (Е – «задовільно»)
15 і менше	«2» (FХ – «незадовільно»)

16. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

I рівень

(6 балів: 2 бали за кожну правильну відповідь).

1. У чийх творах висвітлюється фатальна залежність долі людини від історичних обставин?:

- а) Оксана Забужко;
- б) Марія Матіос;
- в) Юрій Андрухович;
- г) Галина Пагутяк.

2. Як розшифровується назва постмодерністського літературного угруповання БУ-БА-БУ:

- а) бурлеск–балаган–буфонада;
- б) бувалі–багаті–бурі;
- в) буфон–баран–буцик;
- г) були–балакали–будемо.

3. Який твір О. Забужко, виданий спочатку самвидавом у Пітсбурзі (1995), а потім у Києві (1996), приніс скандальну популярність письменниці й викликав гострі дискусії серед критиків?:

- а) «Сестро, сестро»;
- б) «Казка про калинову сопілку»;
- в) «Я, Мілена»;
- г) «Польові дослідження з українського сексу».

II рівень

(14 балів за правильну відповідь).

Образ карнавалу в «Рекреаціях» Ю. Андруховича.

III рівень

(20 балів за правильну відповідь).

Доведіть або заперечте, що сучасній українській прозі властиві пошуковість, експериментаторство, жанрове та стильове розмаїття.

АНАЛІЗ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ

1. Коментар з історії написання (час, місце написання, історія створення, присвята тощо), якщо це потрібно для розуміння змісту твору.

2. Який мотив
втілено у творі? У якому варіанті (конкретизація мотиву)?

Наприклад: мотив любові як прекрасної стихії в поезії
Л. Костенко «Спини мене отямся і отям» розкривається через
висвітлення любові-пристрасті.

3. Жанр твору (вірш (а не поезія!), сонет, медитація, ода, пісня, рубаї, хоку, послання, поезія у прозі і т.д.).

! Авторське жанровизначення, якщо воно є у назві твору або підзаголовку.

4. Якщо твір ліричний, то до якого виду лірики належить?
(Громадянська, філософська, інтимна, пейзажна).

! В одному творі можуть поєднуватися елементи різних видів лірики, тоді спочатку називаємо вид, ознаки якого більш виразно виявляються.

Наприклад: «Ну скажи, хіба не фантастично...»
В. Симоненка – зразок інтимної лірики з елементами
філософської.

5. а) Пафос (емоційна наснаженість твору, ставлення автора до зображеного, характер домінантної емоції): **драматичний, романтичний, героїчний, сентиментальний, оптимістичний, песимістичний, гумористичний, сатиричний, саркастичний** і т.д.

АБО

б) Почуття (радість, сум, туга, розчарування, біль, гнів і т. д.), **стан** ліричного героя (самотність, безвихідь).

6. Рух авторської думки або почуття від початку до кінця вірша.

Якщо потрібно, поділити поетичний твір на частини, з'ясувати зв'язок між ними (визначити емоційний «малюнок»).

7. ДОМІНАНТНИЙ (функціонально найактивніший) **художній засіб чи прийом.**

Художні засоби (епітет (оксиморон, синкретичний, постійний і т. д.), метафора (персоніфікація), порівняння (пряме, непряме, розгорнуте), метонімія (синекдоха), гіпербола, алегорія, іронія), перифраз;

художні прийоми (повтори (анафора, епіфора), градація (висхідна, спадна), антитеза, інверсія, паралелізм, риторичні питання, риторичні звертання).

З'ясуйте їхню роль, функції.

!!! Чи використовує автор архаїзми, історизми, неологізми (авторські неологізми)? Емоційно забарвлену лексику? З якою метою?;

8. Звукопис твору (асонанс, алітерація). Який ефект виникає?

9. Особливості версифікації (віршовий розмір, види строф, римування).

11. Ідея твору.

Наскільки взаємоузгоджено працюють всі елементи твору на ідею?

12. Дайте оцінку художньої якості твору.

**** Послідовність аналізу поетичного твору за необхідності можна змінювати.***

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Олена Буряк

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

Навчально-методичний посібник
для студентів факультету філології та журналістики

Рецензенти:

Михида С. П., доктор філологічних наук, професор
(Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира
Винниченка);
Гольник О.О., кандидат філологічних наук, доцент
(Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира
Винниченка).

Підписано до друку 27.08.2020. Формат 60х84 ¹/₁₆
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. др. арк. . Тираж 50

ВІДДРУКОВАНО ФОП Піскова М.А.
СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ
№244440000000027816 від 18.08.2016